

PIRMAPRADĖ KLAIDA

Kaltininkų už praeitį ieškant

Vytautas Meškauskas

Rinkiminiai metai duoda gražią progą dažnai grįžti į praeitį. Kartais norint pasigirti savo sumanumu, dažniau - kad praeities klaidomis, dėl kurių ir dabar tenka kentėti, apsunkinti savo oponentus. Labai lengva prikišti santykius su sovietais, nuolaidumą ir paramą jiems - nenuma, kad toji bus panaudota kovai prieš mus. Kartais tokios klaidos vadinama tiesiog 'išdavimu', kai kada bandoma pateisinti specialiom aplinkybėmis. Pvz. ALTos pirm. dr. K Sidlauskas savo rugsėjo 4 d. Dirvos laiške aiškino, kad:

'Visos tos nuolaidos sovietams buvo tik dėl to padarytos, kad JAV prezidentas Rooseveltas savo susitikimuose su Stalinu buvo jau sunkus ligo...

Negalima nuneigti, kad asmenišką jautimąsi neturėtų įtakos į derybas, tačiau galvojant apie antrojo pasaulinio karo eigą vis dėlto tenka abejoti ar Roosevelto nuolaidos būtų iššautos jo sveikatos stovio.

Išsiaiškinimui paimekime pavyzdį iš paskutiniųjų dienų įvykių. Prezidentas Carteris rado reikalo specialiai pasigirti, kad davęs garantiją Lenkijos paskolai nusipirkti maisto Amerikoje. Griežtai žiūrint - tai irgi galima būtų kvalifikuoti kaip pagalbą priešui. Amerikos interesuose būtų, galima prileisti, kad Lenkijoje toliau tęstųsi neramumai. Su kreditais Amerikoje ir V. Vokietijoje, Lenkijos vyriausybė galės kiek pagerinti būklę, nura-

minti darbininkus ir ... lėtai atstatyti totalinę kontrolę.

Antra vertus - galima būtų nurodyti, kad praktiškai JAV yra suinteresuotos status quo išlaikymu, nes aktyviai rolei galimuose neramumuose ne tik nėra pasirodusios, bet jos ir kratosi.

Turint tai prieš akis, lengviau suprasti ir Rooseveltą bei jo aplinką. Dar vieno karo, ar net tik perspektyvos laikyti ilgėsniam okupacinę kariuomenę, niekas Amerikoje nenorėjo. Su naujom problemom tegul tvarkosi ateinančios kartos ...

Taip žiūrint pirmą pradžią nuodėmė buvo padaryta ne Teherane, Jaltaje ar Potsdame, bet ... nesusitarant su vokiečiais dėl taikos dar nepaver-

tus jų krašto griuvėsiais. Dabar žinome, kad karo laimei pasikeitus, vokiečių kariuomenėje buvo atsiradusi Hitleriui nemaža opozicija. Jei tada su ja būtų susitarta dėl separatinės taikos dar prieš sovietams sustiprėjus, nūdienė padėtis būtų kitokia. Reikia tačiau atsiminti, kad amerikiečių sąjungininkai Europoje bijojo daugiau Vokietijos negu Sovietijos. Ta baimė jų daugumos neapleido ir dabar. Dage-

liui jų amerikiečių kariuomenė Vokietijoje reikalinga ne tik eventualiam sovietų puolimui atremti, bet ir vokiečius nuo bet kokio 'revanšo', ar separatizmo susitarimo su sovietais - naujos Rappalo sutarties - sulaukyti. Štai būdinga ištrauka iš Londoniško The Economist:

'Vokietijos išlaidos gynybos reikalams yra ... labai kuklios Vos 3.3% jos visų tautos pajamų (GNP). Praktiškai jie negali daug daugiau naudingai išleisti savo 350,000 karių armijai, kuri yra TOKIO DYDŽIO, SU KOKIU LIKUSI EUROPA GALI SUGYVENTI.'

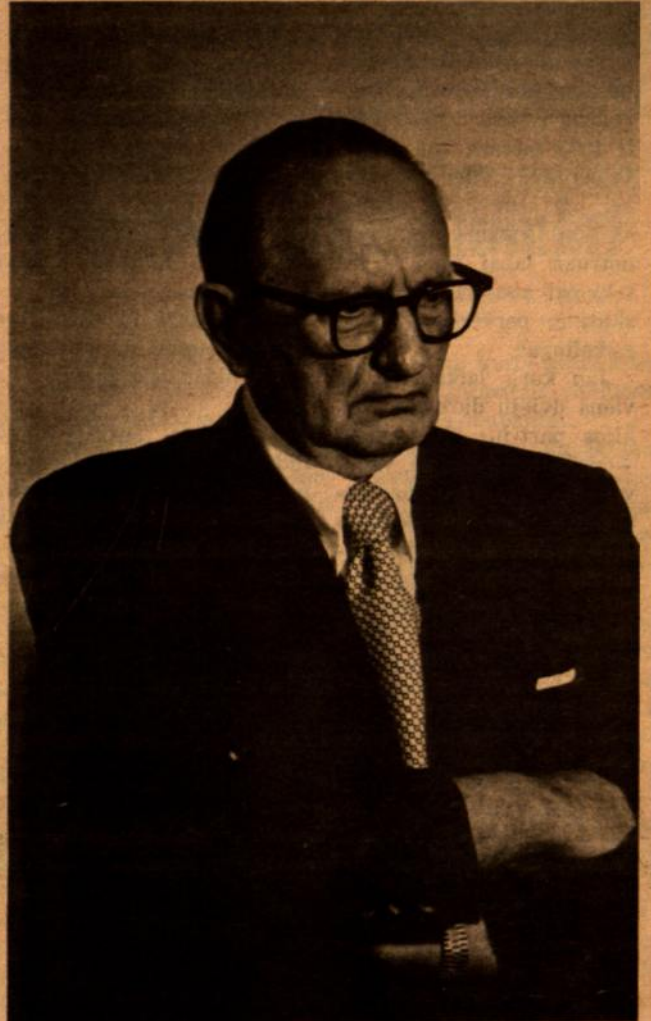
Kadangi britai gynybos reikalams išleidžia 4.9% GNP, jiems yra pikta dėl mažesnės vokiečių naštos. Todėl jie surado išeitį, kaip padidinti vokiečių išlaidas, jų pačių nesustiprinant Europoje. Po antro pasaulinio karo vokiečiams buvo uždrausta statyti karo laivus, išskyrus reikalingus pakraščio apsaugai. Liepos mėnesį vokiečiai pasiprašė leidimo statyti didesnius laivus eksportui, kad atkurtų savo merdėjančias laivų statyklas. Suvaržymai buvo panaikinti. Rašo tas pats The Economist:

'... nauja laisvė atidaro duris didesniai vokiečių laivynui, kuris susilaiks mažiau baugių žvilgsnių iš kitų europiečių negu didesnė armija ar aviacija'.

Girdi, vokiečiai turėtų statyti didesnius laivus, kurie ... tikėtų patruliavimui Persijos įlankoje ir Indijos vandenynuose saugoti naftos transportus, kurie faktinai Europai, ir ypač Vokietijai, yra svarbesni negu Amerikai.

Kaip matome ir dabar - po Nato, po ūkinės Vak. Europos Bendruomenės - vokiečių bajorai (Nukelta į 2 psl.)

Dirvos novelės premija paskirta Vyt. Alantui

Dirvos novelės konkurso laureatas Vytautas Alantas
Gino Alanto nuotr.

DIRVOS novelės konkurso premijai skirti komisija: pirmininkas Balys Auginas, nariai Vytautas Gedgaudas ir Aleksas Laikūnas savo posėdyje 1980 m. rugsėjo 17 d. iš konkursui atsiųstų dešimt rankraščių vienbalsiai nutarė premijuoti kaip geriausią žvaigždikio slapyvardžiu pasirašytą kūrinį "MĖNESIENOS SIUITA BAUBLIO PAUNKSMĖJE".

Novelė parašyta gražia, sklandžia kalba. Tema aktuali — iš dabartinės emigracinės lietuviškos buities. Fabula vystoma nuosekliai ramiu pasakojimu, ir įvykiai plaukia natūraliai ir įtikinančiai. Pagrindinė idėja — lietuviškumo pratęsimas jaunojo kartoj, rūpestis etninėmis gyvybės šaknimis. Vedamasis motyvas socialinis: vedybos, šeimos problema. Ji sumaniai pinama su lietuviškąja D. Poškos Baublio legenda ir lygiagrečiai einančiu meilės motyvu.

Veikalo atomazga natūrali ir šviesi — novelė baigiam stiprios lietuviškos šeimos gimimu, kurioje veikėjai pasisako už lietuvišku-

mą ir tautinio folkloro įprasminimą, tradicijas. (Šiuo atveju lietuviškojo ažuolo fantastiniu ištvėringumu). Novelė, savo kompozicijoje turi pozityvių tautinių elementų ir minčių, įdomi ir skaitoma lengvai.

Atidarius voką, paaiškėjo, kad novelės autorius yra Vytautas Alantas, tad jam ši mecenato Simo Kašelionio premija 600 dol. ir skiriama.

Premija bus įteikta Detroite š. m. lapkričio 2 d. laike ALT S-gos Detrito skyriaus rengiamo Dirvos 65 metų sukakties minėjimo.

BUS SUDAROMA NAUJA ALTO VADOVYBĖ

Sukaktuvinis, 40-as, Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas šaukiamas spalio 18 d. Tautiniuose Namuose, Chicagoje. Vienas iš svarbiausių šio suvažiavimo darbų, bus, kaip kasmet, naujos Alto vadovybės sudarymas. Pagal statutą, kiekviena Alta sudaranti centrinė organizacija skiria savo narius į Amerikos Lietuvių Tarybą ir į valdybą.

Įteikė Dirvai 500 dolerių auką

Prof. dr. Emanuelis ir Laima Jarašūnai, gyv. Santa Monica, Calif., praeity ne kartą Dirvą parėmę pinigine auka, šį kartą Dirvos redaktoriui viešint Los Angeles neolituonų išvykoje, įteikė stambią auką 500 dolerių, Dirvos 65 metų sukakties proga. Nuotraukoje iš kairės: Laima Jarašūnienė, red. Vytautas Gedgaudas ir prof. dr. Emanuelis Jarašūnas.

St. Petravičiaus nuotr.

SAVAITINĖ POLITIJOJE

Karinis perversmas Turkijoje. — Iki šiol asmens ideologinį nusiteikimą ten buvo galima spręsti...iš ūsų. — JAV ambasadoje Kabule niekas nemoka rusiškai.

Amerikoje į karinius perversmus žiūrima su nepasitikėjimu. Iš jų išplaukusios diktatūros retai kada pasiryžta atiduoti įsigytą valdžią. Turkija sudaro išimtį iš tos taisyklės. Kariuomenė ten jau buvo paėmusi valdžią į savo rankas 1960 ir 1971 metais, bet greitai ją perdavė civiliai vyriausybei. Už tat ir dabar tikimasi, kad karinis valdymas netruks labai ilgai. Nėra taip pat abejonės, kad paskutinis perversmas buvo reikalingas.

Jau kuris laikas kai nė viena dviejų didžiųjų Turkijos partijų: Teisingumo — dešinės pakraipos, vadovaujama armijos dabar pavarė premjero Suleyman Demirelio ir Kairioji Respublikos Liaudies partija, vadovaujama buv. premjero Bulent Ecevit — per rinkimus negalėjo gauti patogios daugumos. Vyriausybę jos galėjo sudaryti tik su smulkių partijų talka. Krašte teroras — vien šiais metais nuo pasikėsinimų iš abiejų pusių teroristų žuvo 2,000 žmonių. Be to ir krašto ūkinė būklė yra labai pašlijusi.

Atsakomybę už valstybę perėmus kariuomenės štabo viršininkas gen. Kenan Evrink žadėjo griebtis griežtų priemonių prieš anarchiją ir terorizmą. Perversmas buvęs ne prieš demokratiją, bet skirtas jai grąžinti. Įdomu, kad jis kelis kartus šaukėsi modernios Turkijos kūrėjo Ataturko autoriteto, kuris pradedamas užmiršti.

Vienas iš pirmųjų karinės vyriausybės potvarkių lieté valdininkų... plaukus. Visos turkų institucijos, jų tarpe ir policija, yra suskilusios į dešiniųjų bei kairiųjų šalininkus. Kairieji nešiodavo ilgesnius plaukus ir ūsus, dešinieji trumpes-

nus ir gražiau sušukuotus. Dabar patvarkyta, kad kas, bet policija turi tuojau nusiskusti bet kokius ūsus.

★

Kaltę už įsivyravusį chaosą gen. Evrin visų pirma primetė universitetams:

"Apgailėtina, kad tos (revoliucinės kairiųjų ir dešiniųjų) idėjos buvo pasėtos ir subrendintos profesorų ir mokytojų, apmokamų valstybės. Skilimas pirmiausia pasireiškė profesorų ir mokytojų tarpe, o paskui persimetė į jaunimą, mūsų didžiausią turtą."

★

Kaip žinia, Turkija turi didžiausią NATO kariuomenę po JAV. Jos strateginė pozicija yra nepaprastai svarbi. Aukštieji karininkai yra draugiški Amerikai ir Vakarams iš viso. Tokia pat buvo ir pavarėta Demirelio vyriausybė. Deja, ji neturėjo seime daugumos, ir kaip sakėme, priklausė nuo mažų partijų, kurios prieš pietus ją paremdavo, bet po piet balsuodavo su opozicija, arba atvirkščiai. Kairioji Liaudies partija buvo linkusi pasitraukti iš NATO sąjungos. Jos vadas Eucevid, pavyzdžiui, neprišijungė prie protestų dėl sovietų invazijos į Afganistaną. Tuo tarpu dešinieji reikalavo, kad vyriausybė leistų į Afganistaną vykti savanoriams, norintiems kovoti su Islamo broliais prieš rusus.

★

Užsiminus Afganistaną... Iš Kabulo pereitą savaitę pasklido žinia, kad į JAV ambasadą atbėgo sovietų kareivis ir pasiprašė egzilo. Kaip pastebėjo N. Y. Times, po Simo Kudirkos atvejo amerikiečiai jau nebe greitai grąžinti bėglius. Antra vertus, buvo bijomas, kad bėglis gali būti koks provokatorius, bandąs duoti progos visai uždaryti JAV ambasadą Kabule, kurioje dar esą 14 pareigūnų. Būdinga

Amerikos diplomatijos vedimo būdai, Kabule nėra nė vieno amerikiečio, kuris galėtų laisvai susikalbėti su tuo bėgliu, kuris šalia rusų kalbos moka kiek ir vokiškai. Kaip atsitiko, kad tokiame Kabule, kuris jau seniau buvo sovietų įtakoje, nebuvo pareigūnų, mokančių rusiškai?

★

Tuo tarpu šiame krašte užsienio politika randa vis daugiau vietos rinkiminėje karštingėje. Carteriui labai norėtųsi, kad prieš pačius rinkimus būtų paleisti Teherano įkaitai, kas event. padėtų jam laimėti rinkimus. Kai ajatola Khomeini pareiškė pareiškė, kad įkaitai gal galėtų būti paleisti, jei JAV grąžintų šacho turtą, atpalaiduotų Irano kapitalus Amerikos bankuose, atsisakytų nuo pretenzijų į Iraną ir pažadėtų nesikišti į Irano vidaus reikalus, Carteris tuojau pasiskubino pareikšti, kad jis gavęs naujų vilčių, bet užsipuolė Reagano pareiškimą, kad dėl trijų ajatolos reikalavimų galima būtų derėtis, bet šacho turto grąžinimo klausimą galės išspręsti tik teismas. Girdi, paskutinis dalykas, kuri kandidatai, įskaitant ir prezidentą, galėtų daryti, yra derėtis per politinius pareiškimus ar spaudą su Iranu, bet jis pats kaip tik tai ir padarė.

Tai komentuodamas N. Y. Times James Reston rašė:

"Valstybės Sekretorius Muskie, nežinodamas ką Carteris pasakė apie ajatolos pareiškimą, atmetė prezidento parodytą optimizmą ir net pareiškė, jog 'Reagano pareiškimas nebuvo ne-naudingas'."

★

Pereitos savaitės viduryje Carterio šansai buvo pasitaisę. Iš 1.417 apklaustų užsiregistravusių renkėjų, kurie maždaug reprezentuoja visą elektoratą, 38%

■ Iš kitos pusės

Lenkijos neramumų proga jos katalikų rašytojas ir politikas Stefan Kisielewski samprotavo vokiečių Der Spiegel magazine, kad būtų gera, jei lenkai kada nors galėtų gyventi ne tarp dvejų priešų, bet draugų. Tuo atveju jis galėtų rusams pasakyti:

"Mielieji, mes jums viską atleidžiame ir nieko iš jūsų nereikalaujame, mes priklausome jūsų blokui ir reikalui esant būsime jūsų pusėje. Bet tik su viena sąlyga: atsiimkite savo socialistinę sistemą, kurios negalima pataisyti, atsiimkite ir savo politinę sistemą, kuri mums nepatinka..."

"...Visiškai vistiek, kaip atrodys mūsų politinė sistema, jūs neturėtumėt mūsų bijoti: pasaulinio karo mes tikrai nepradėsime, nes neesame savižudžiai."

"Po to ečiau pas vokiečius ir jiems sakyčiau: mes viską jums atleidžiame, net Fridrichą, Bismarką ir Hitlerį. Už tat turite tuojau be išsisukinėjimų pripažinti mūsų sienas, nes kaip tik dėl Hitlerio mes buvome išmesti iš Vilniaus ir Lwovo."

"Kur nors turime juk gyventi. O kas liečia kreditus, liaukitės mėti milijonus, kurie čia išeikvojami... Pradėkite kooperuoti, atsižvelgdami į abipusius inetresus, kas nepakeis fakto, kad priklausome skirtingiems blokam."

"Taip galėtų atrodyti, jei istorija būtų logiška. Ji tokia tačiau nėra. Ji beprotiška ir ūpinga."

Su tuo paskutiniu teigimu galima būtų sutikti. Mažiau įtikinančiai skamba reikalavimas, kad vokiečiai pripažintų naujas sienas, nes lenkai buvo išmesti iš Vilniaus. Jis jiems niekad nepriklausė. Pagaliau šiuo metu yra svarbesnių klausimų negu sienų pripažinimas. Žinoma, Lenkijos vyriausybė galėtų atsisakyti priimti iš Vakarų Vokietijos paskolas kol toji nepripažins sienų, kurių ji faktinai su Lenkija neturi — ją skiria Rytų Vokietija. Bet toks pagalbos rankos atmetimas ne tik nebūtų lenkams naudingas, bet ir nepatiktų sovietams. Tai būtų tikrai 'lenkiškas' lenkų klausimo sprendimas.

vm

manė balsuosią už Carterį, 35% už Reganą, 14% už Andersoną. Iki rinkimų liko dar 6 savaitės.

AR LIETUVIAI BLOGESNI UŽ IRANIECIUS?

"The Washington Post" š. m. rugpiūčio 13 d. laidoje išspausdino Washingtono LB apylinkės pirmininko Lino Kojelio laišką. Laišku atkreiptas dėmesys į JAV prokuratūros taikomą skirtingą teisinį standartą lietuviams ir iranietiams demonstrantams. Valstybės departamentas iranietų demonstrantų atvejy interveno ir jie buvo paleisti, nežiūrint, kad jų demonstracijos virto riaušėmis ir keli policininkai buvę sužeisti. Lietuvių atveju Valstybės departamentas atsisakė kooperuoti, nors demonstracija buvusi taiki, demonstrantai mandagūs, dalyviai išsilavinę asmenys, turintieji atsakingas tarny-

bas. Be to, lietuviai demonstrantai rėmė prez. J. Carterio politiką Maskvos olimpiados ir Afganistano invazijos reikalais.

Washington arkivyskupijos oficiozas "The Catholic Standard" š. m. rugpiūčio 21 d. laidoje prisimena liepos 18 d. prie Sov. Sąjungos ambasados įvykusią demonstraciją, apibūdina jos tikslus, ir praneša apie 18 asmenų suėmimą. Išskirtinai paminimi Simas Kudirka ir kun. Kazimieras Puzevičius. Taip pat straipsniu informuojama apie rugsėjo 12 d. vykusią demonstraciją prie teismo pastato, prieš pradedant suimtųjų prieštarninį apklausinėjimą. Pažymima, kad demonstracijos buvusios taikios.

STRUCTURAL DETAILERS

Minimum 5 years experience in structural detailing with a working knowledge of joists, deck and rebar. Phone 814-459-2715 or send resume to:

ERIE STEEL PRODUCTS

2420 WEST 15TH ST.

ERIE, PA. 16505

Attention: MR. J. HASKINS

(33-38)

Pirmaprade klaida...

(Atkelta iš 1 psl.)

mė vis dar yra gyva. Galima lengvai išvaizduoti kokia ji buvo karo metu! Tai turėtų padėti suprasti ir anų laikų Washingtono politiką, kuriai didelę įtaką tada turėjo Londonas, ir net Paryžius.

Galimas daiktas, kad po kiek laiko ir dabartinė Carterio pagalbos ranka komunistinei Lenkijos vyriausybei atrodys tik baisiausia nesąmonė ir tikrų JAV interesų išdavimas. Siandien nedaug kas taip galvoja. Atvirkščiai, tai laikoma gudria priešrinkimine lenkų balsų medžiokle.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomėnė • Nepausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

KA REIŠKIA 65 METAI?

Amerikiniame gyvenime tokio amžiaus sulaukęs žmogus laikomas įsigijęs pilną teisę į poilsį su užsitarntauta medžiagine kompensacija. Laikraštis deja tokios privilegijos neturi. Kada nemaža jo varžovų vienas po kito, tai po trumpesnio ar ilgesnio ėjimo išleidžia paskutinį savo numerį ir atsivėina su skaitytojais ir bendradarbiai, kada tokio likimo sulaukia ne tik palyginti menkučiai tautybių laikraščiai išeivijoje, bet ir per šimtą metų išsilaikę amerikiniai ir net europiniai milijoninio tiražo ir pasaulinio garso milžinai, — šia dingstimi tokio amžiaus pasiekęs laikraštis, turintis mintį Dirva, gali guostis tiek išsilaikęs. Jis negali sustoti, kol dar yra išeivijoje lietuviškai rašančių ir spausdintą žodį remiančių bei branginančių.

Judriame ir permainingame šio šimtmečio gyvenime, kada galvotrukčiais dunda kažkur pirmyn ir aukštyn, visur ir visi, neišskiriant nė mūsų pačių, labai dažnai pasimetame ir nebesuvokiame laiko masto. Tada ir Dirvos sukaktis labai dažnai ir ne vieno nepakankamai įvertinama.

Devyniolikto šimtmečio pradžioje lietuvių tautinis atgimimas nepaprastai sustiprėjo, pradėjus Tilžėje eiti Auszros laikraščius. Nuo tų reikšmingų 1883 metų ligi nepriklausomos Lietuvos atkūrimo paskelbimo Vilniuje 1918 metais praėjo vos 35-ri metai. Dirva gyvuoja beveik dvigubai ilgiau.

Kūrybingas nepriklausomos Lietuvos amžius, įkvėpęs stiprybės didvyriškai atlaikyti sunkiausią vergijos priespaudą, truko dvidešimt dvejis metus. Dirva laikosi tris kartus tiek.

Nepriklausomos Lietuvos mokyklų sistema rūpestingai ir stropiai ugde jaunomėnė tapti šviesiais ir darbščiais savo krašto piliečiais: ketveri metai pradžios mokslo, aštuoneri aukštesniojo, ketveri-šešeri aukštojo. Dirva savo gyvenime išaugino keturias vieną po kitos sekančias kartas.

Tad vien iš tų trejetos

palyginimų matome, jog jau vien laiko mastu, nekalbant apie visa kita, ši sukaktis yra labai didelis įvykis mūsų išeivijos kultūriniame gyvenime bei organizaciniame darbe.

Betgi šiandien kalbėti apie tą nepaprastą vaidmenį, kurį Dirva ir apskritai lietuviškoji spauda, leista anapus Atlanto ir ėjusi ar tebeinanti čia, laisvajame pasaulyje, vaidino ir tebevaidina mūsų tautiniam atsparumui, būtų lyg ir tas pats, kaip žinomų dalykų kartojimas.

Pirmasis lietuviškas laikraštis Amerikoje buvo New Yorke Miko Tvarausko leistas "Gazietas Lietuwiszka" 1879 m. rugpiūčio 16 d. Jis išsilaikė tik pusantrų metų, išleidus šešiolika numerių. Metai po metų po jo tai vienur, tai kitur gimė, kiek pasilaikė ir mirė įvairūs lietuvių laikraščiai, daugiausia vietinio, parapinio pobūdžio. Mat kone kiekviena didesnė lietuvių kolonija stengėsi turėti ir savo laikraštį, kad tuo galėtų pasididžiuoti prieš kitas. Taip New Yorkas, Shenandoah, Pa., Mahanoy City, Pa., Bostonas, Chicago ir daugelis kitų vietų šiuo atžvilgiu Clevelandą buvo gerokai aplenkę.

Bet vieną gražią dieną ir Clevelandas įsiriškio į laikraštinius miestus. Tai atsitiko 1915 m., kada prie šv. Jurgio parapijos susispietę vyčių veikėjai pradėjo leisti mažo formato keturių puslapių laikraštuką, pavadintą "Santaika", redaguojamą vargonininko Vinco Greičiaus ir Igno Sakalo. Santaika iš pat pradžių neturėjo didelio pasisekimo. Iš dalies tatau paskatino ano meto judrų verslininką Apoloną B. Bartoševičių organizuoti tikrą lietuvių laikraštį ir 1915 m. gruodžio 6 gavo Clevelande 2ros klasės pašto teises. Pirmąjį aštuonių puslapių, didelio formato numerį išleido 1916 m. rugpiūčio 26 d., pavadintą "Dirva". Jos redaktoriumi buvo Vincas Jokubynas, vienas iškiliausių ankstyvesnės kartos veikėjas, buv. SLA prezidentas.

Ano meto lietuvių visuomenė Amerikoje jau buvo

pasiskirsčiusi į tris pagrindines sroves: katalikišką, socialistišką ir tautišką. Dirva iš pat pradžių įsiriškio į tautinę srovę ir ją atstovaujančiu laikraščiu išliko iki pat šios sukakties. Keitėsi redaktoriai, mainėsi skaitytojų kartos, bet Dirva pasiliko ta pati, kaip ryžosi jos pirmasis leidėjas A. B. Bartoševičius: "Aš noriu, kad Dirva būtų tautiškas laikraštis, nesusirišęs su bažnyčia ar parapija", o tą jo siekimą vykdydamas nekartą viešai kartojto red. K. S. Karpius, vėliau tapęs ilgamečiu Dirvos redaktoriumi ir leidėju.

Niekam nepaslapstis, kad išeivijos tautybių laikraščiai savo amžiuje susilaukia ir lengvesnių dienų, lygiai kaip neišvengia ir sunkmečių. Dirva šiuo atžvilgiu nebuvo, nėra ir nebus išimtis. Kada sunkumai slėgdavo, būdavo skelbiami vajai jai paremti. Jų metu sąmoningai dėmesys būdavo kreipiamas į visus kitus, tik ne į Juozą J. Bačiūną, nes jis savo paramą buvo jau sukaupęs atidavęs. Kreipiamasis į jį būdavo paliekamas patiems sunkiesiems laikams kada pagalba bus labiausiai reikalinga ir kada jos iš niekur kitur nesulauksime.

Taip vieną kartą, dažnai su juo susižinant, apie tokį būdos atvejį, jeigu tikrai prie to būtų prigyventa, buvo prasitarta ir J. J. Bačiūnui. Jis tatau priėmė labai rimtai ir ilgai negalvojęs, bet kiekvieną žodį pabrėždamas atsakė: "Būk tikras, kol aš gyvensiu, Dirva eis ir Margutis kalbės. Kai mane palaidosite, jū išlaikymas bus grynai jūsų reikalas ir pareiga." Tai pasakęs nutilo, o jo skruostu nuriedėjo stambi ašara.

Su a. a. J. J. Bačiūnu jau senokai atsisveikinome paskutinį kartą, tačiau jo paliktas įpareigojimas, lyg netilstantis praėjusių kartų balsas iš anapus, nuolatos ragina daryti visa, kad Dirva laikytųsi ir kad būsimosiose kartose visuomet atsirastų pakankamai entuziastų, pasiryžusių ir toliau laikraštį vesti pramintu šviesos ir tiesos keliu. (al)

Dirvos sukaktuviniame baliui rengti komitetas su pirmininku dr. D. Degėsiu. Iš kairės: Vl. Blinstrubas, A. Laikūnas, dr. V. Stankus, D. Ramonienė, pirm. dr. D. Degėsius, Gr. Plečkaitienė, inž. J. P. Nasvytis, K. Karalis ir red. V. Gedgaudas.

Dirvos amžių minint

EMILJA ČEKIENĖ

Jau ne vienas išeivijos laikraštis mini savo ilgo gyvavimo sukaktis. Šio mėnesio 27-tą dieną istorinę 65-kių metų sukaktį minės tautinės minties laikraštis DIRVA. Tokio amžiaus sulaukusio svetimam krašte leidžiamo laikraščio sukaktis yra didis įvykis, nes tai yra pati didžioji lietuvių jungtis, lietuviybės išlaikymo veiksnys ir pagrindas.

Kaip tėvynėje lietuviška spauda prasidėjo didelių pastangų bei ryžto nedaugelio pasiaukojančių lietuvių dėka, taip ir čia išeivijoje lietuviškas rašytas spausdintas žodis tarp daugybės svetimų kalbų laikraščių nelengvai gimė ir dygliuotu keliu lankė savo tautiečius, primindamas jų tautinę kilmę, skelbdamas pasaulio didžiuosius įvykius, savo tėvynėje brolių kenčiamą Rusijos caro priespaudą, vėliau nepriklausomos Lietuvos prisikėlimą, tautos laimėjimus ir vėl atstatytos Lietuvos nepriklausomybės ir spaudos laisvės praradimą, okupavus mūsų tėvynę kitam ir daug žiauresniam priešui sovietiniam komunizmui.

Spauda visais laikais vadinama didele pasaulio galybe ir, nors šiais laikais nauji technikos išradimai, sakoma, spaudos vertę sumenkino atsiradus televizijai, radijui, bet giliau pažvelgę įsitikinsim, jog taip nėra, nes techninių priemonių išradėjai nepamiršo ir spaudos aprūpinti tobulesniais, greitesniais žinių perdavimo, spausdinimo ir platinimo aparatais. Nuo to neatsilieka ir mūsų tautinė spauda išeivijoje.

Šiandien lietuvių yra, kaip ir ankstesniais laikais, beveik kiekviename pasaulio krašte ir tik mūsų spaudos dėka juos pasiekia žinios apie artimųjų gyvenimą tolimuose kituose kraštuose, apie jų egzistuojančias organizacijas, jų siekimus, nuveiktus darbus ir apie savo tautos dabartinį

gyvenimą, kurio tikrai klasikinę informaciją perduoda Lietuvos okupantas.

Spauda ypač dabar yra mūsų didžiausiu tikslu, kai fizine jėga neįmanoma išvaduoti Lietuvos, kai tėvynėje spauda pajungta besąlyginiam okupanto garbinimui. Dabar mūsų išeivijos spaudos tikslas dar svarbesnis. Ji žadina lietuvių tarpe tautinę sąmonę ir skelbia Lietuvos išlaisvinimo idėjas. Ir toji lietuviška spauda tuos uždavinius puikiai atlieka, nors kai kuri mūsų spauda kartais per savo prizmę žinias pateikia, kartais "užmiršta" paminėti, ką kitas lietuvis naudingo bendram reikalui yra atlikęs.

Nežiūrint kaip greit ir žavingai televizija ar radijas žinias perduoda, bet ne kiekvienas tuo laiku gali žiūrėti ar klausyti, o greitomis išgirstus įvykius ar vardus ilgiau prisiminti, kai tuo tarpu spaudoje skaite ir įdomią žinią pamiršę lengvai galima patikrinti ir paskelbtos žinios neužsigins nei autorius nei redakcija.

Spausdintu žodžiu mes bendraujame su tolimiausiais gyvenančiais draugais, dalinamės žiniomis, džiaugsmiais, guodžiamės ištikta nelaimė, aptariame veiklos klaidas, sekame visuomeninį gyvenimą ir jame matome tikrą, neiškraipytą lietuvių išeivijos veidą, jeigu toji mūsų spauda pagal jai nustatytą paskirtį skelbia tiesą.

Prie tokios tiesą skelbiančios spaudos priklauso ir Vilties draugijos leidžiamas laikraštis DIRVA. Tai yra tautinės minties, politinio, kultūrinio ir lietuviybės išeivijoje skleidimo balsas, be perstojo lankęs skaitytojus per 65-kis metus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Ronald Reagan pas Chicagos lietuvius

Rugsėjo 8 dienos popietėje Chicagoje Marquette parko 69-toje gatvėje — Lithuanian Plaza Court, jau tarsi savotiška įtampa ir neįprastas judėjimas. Miesto tarnautojai šlavė gatvę, policija statė barikadas ir šalino automobilius nuo gatvių, o šaligatviuose pamažu pradėjo rinktis apylinkės gyventojai. Prie Washtenaw gatvės kampo įsitaisė lietuvių jaunimo orkestras, nuotaikingai linksminės besirenkančius, kiek toliau buvo pučiami ir dalinami balionai, grupavosi apylinkės lietuviai veikėjai, o prie Midland banko tautiniais rūbais pasipuošusios moterys ir merginos, vadovaujant poniom Stankienei, Bacevičienei ir Mažeikienei, ruošėsi sutikti svečią — gubernatorių Ronald Reagan — respublikonų kandidatą į Amerikos prezidentus.

Apie trečią valandą gatvė prisipildė tūkstančiais lietuvių ir kitų apylinkės gyventojų.

Štai jau pralėkė pirmosios policijos mašinos, iš trijų didžiulių autobusų pasipylė šimtai televizijos ir spaudos atstovų. Pamažu prie kampo privažiavo limuzinas, iš kurio išlipo Illinois gubernatorius Jim Thompson ir gubernatorius Ronald Reagan. Plojimai, šauksmai

sveikinantieji plakatai pakilo į orą.

Svečius pasitiko Amerikos lietuvių respublikonų federacijos pirmininkas Anatolijus Milunas, Illinois lietuvių respublikonų lygos pirmininkas Algis Regis ir Illinois tautinių grupių respublikonų rinkiminės akcijos Reaganui išrinkti koordinatorių Kazimieras Okšas.

Algis Regis trumpu žodžiu pasveikino gubernatorių Reagan, prašydamas atstatyti stiprią Ameriką ir užkirsti kelią tolimesniam Sovietų Sąjungos avantiūrom ir agresijai pasaulyje.

Nors buvo pramatytas susitikimas ir su apylinkės lietuvių atstovais, deja staugus ir stiprus minios entuziazmas sukėlė saugumo pareigūnų reakcija ir jie nešė veik nunešė į priekį gub. Reaganą, atskirdami nuo planuoto susitikimo. O susirinkusių entuziazmas buvo neapsakomas. Žmonės spraudėsi į priekį prie gubernatoriaus spausti ranką ar tarti jam žodį. Gub. Reagan bandė pasiekti abiejose gatvės pusėse stovinčius, tačiau jų buvo per daug. Tvarkai labai trukdė masė reporterių, kurie tiesiog kišo savo kameras ar mikrofonus, norėdami nepraleisti jokio momento.

Amerikos Lietuvių Respublikonų Federacijos pirmininkas Anatolijus Milunas kalbasi užkandžių metu Chicagos Ramunės restorane su gubernatorium Ronald Reaganu — respublikonų kandidatą į prezidentus.

V. Jasinevičiaus nuotr.

Vienoje vietoje gub. Reagan pastebėjo moteriškę ir susirūpinusiu veidu tarė saugumo pareigūnams: "Aš turiu prie jos prieit, aš turiu..." deja minia stūmė, pareigūnai jį dengė ir taip eiseną stumėsi pirmyn. Moteris minioj buvo vyresnio amžiaus ir rankoje ištisusi laikė lietuvišką mažą lėlę, kurią norėjo jam paduoti. Keleta biznio vietų buvo pasipuošę. Knights Inn — lietuviška užėiga turėjo didelį sveikinimą apsupta Lietuvos trispalvė ir Amerikos vėliavom. Eidamas gatve gub. Reagan kelis kart pakėlė jam paduota lipinuką "I Love Lithuanians — Aš myliu lietuvius". Tai sukėlė minios aplodismentus ir spaudos dėmesį.

Paėjus kelius blokus, svečiai sustojo lietuviškam restorane "Ramunė" išgerti kavos ir pasmagurauti lietuviškais tortais ir žagarėliais. Šeiminingė Ona Konkulevičienė ir duktė Jaunė jau laukė svečių pasipuošusios tautiniais drabužiais. Bronius Zabukas darbavosi prie tortų. Restorane svečią sutiko eilė lietuvių visuomenės atstovų, kaip Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Vytautas Kamantas, Amerikos Lietuvių Tarybos vicepirmininkas dr. Jonas Valaitis, LB Vidurio Vakarų Apygardos pirm. Kazys Laukaitis, Illinois lygos sekretorė Regina Andrijauskienė, Marquette parko Namų Savininkų draugijos pirm. Juozas Bacevičius, Pat Trowbridge (Juzelis), kandidatė į Du Page apskrities tarybą, Povilas Žumbakis, Petras Petrutis, Toliuš Slutas, Vytautas Jasinevičius, Jonas Talandis, Pranas Jukus — kuris tvarkė svečių priėmimą, Vytenis Milunas — jaunų respublikonų atstovas, ir eilė kitų.

Gubernatoriai susėdo su lietuvių atstovais prie restorano "counterio", kai kiti svečiai sėdėjo prie atskirų stalų. Geriant kava ir besigardžiuojant lietuviškai s tortais buvo pasikalbėta ir pasidalinta mintimis su svečiais.

Gub. Jim Thompson užklausė šeiminingę O. Konkulevičienę, ką norėtų iš gub. Reagan, kai jis bus išrinktas Amerikos prezidentu. Konkulevičienė ilgai negalvojęs atsakė "Kad išlaisvintų Lietuvą ir sustabdytų komunizmą". O ką norėtum čia Chicagoje? — toliau klausė gub. Jim Thompson. Vėl Konkulevičienė atsakė "Kad būtų daugiau respublikonų". Šis atsakymas labai patiko svečiams.

Gub. R. Reagan pasakė "Viena diena Lietuva bus laisva". Išvykstant svečiams iš "Ramunės", Amerikos Lietuvių Už Reaganą komiteto vardu Anatolijus Milunas įteikė gubernatoriui Reagan knygą "Lithuanian in Multi-Ethnic Chicago" šio vizito prisiminimui. Illinois Lietuvių Respublikonų Lygos pirm. Algis Regis įteikė Lygos vardu gražius gintarinius karolius ir prašė perduoti Nancy, kurios buvo pasigėsta šio vizito metu.

Gubernatorius Reagan buvo sujaudintas lietuvišku nuoširdumu ir reiškė savo ir žmonos vardu padėką lietuviams.

Lauke, prieš lipant į limuziną, gub. Reagan palipo ant mašinos laiptelio ir su didele šypsena tarė lietuviškai "Ačiū". Limuzinas pasuko į miesto centro pusę.

Gub. Jim Thompson irgi sužavėtas lietuvių priėmimu nesiskubino. Dėkojo Jaunei Konkulevičiūtei už gražią lietuvišką lėlę, kurią jam įteikė parvežti jo dukrai Sementai. Kadangi oras buvo nepaprastai drėgnas ir karštas, tai lietuviai nepaleido gubernatoriaus Jim Thompson, ir pasikvietė j

šalia esančią užėigą alučio išgerti. Baras tuoj prisipildė lietuvių, suskambėjo lietuviškos sutartinės, kurios tikrai nustebino Illinois gubernatorių. Pasisvečiavęs ir pabendraavęs su lietuvių gubernatorium Jim Thompson, išvykdamas žadėjo būtinai papasakoti apie sutikimą gub. Ronald Reagan ir apie lietuvių nuoširdumą ir vaišingumą Illinois respublikonų partijos pirmininkui Don Adams (Adomaičiui). Gubernatorius pabrėžė, jog Don Adams yra vienintelis lietuvių kilmės valstijos respublikonų partijos pirmininkas visoje Amerikoje.

Susidarė vaizdas, kad gubernatorius Jim Thompson šį kartą tikrai pažino lietuvių ir išsivežė labai gerą nuomonę.

Lietuviai respublikonai sveikintini už gražiai suorganizuotą masinį priėmimą ir puikią reprezentaciją. Ne tik visos televizijos stotys po visą Ameriką rodė ištraukas iš šio vizito, bet paminiėjo taip pat radijo ir spaudo. Lietuvių vardas vėl pasklido po platų pasaulį. Sėkmės lietuviams respublikonams ir toliau organizuojant įvykius ir parengimus, kurie iškelia Lietuvos vardą ir mūsų reikalus.

(r)

VIENUOLIKA DIENŲ LIETUVOJE DVI KELIONĖS Į LIETUVĄ IR LENKIJĄ BŪNANT LIETUVOJE 11 DIENŲ.

I Kelionė — rudenį: spalio 1-16. 16 dienų kelionė, iš jų 11 dienų Lietuvoje, 2 Varšuvoje ir 1 Frankfurte\$1,349.00

II Kelionė — žiemą: gruodžio 20 — sausio 4. 16 dienų kelionė, iš jų 11 dienų Lietuvoje, 2 Varšuvoje ir 1 Frankfurte\$1,349.00

III Kelionė — vidury spalio: spalio 12-22. 11 dienų kelionė, iš jų 6 dienos Lietuvoje, Varšuvoje ir 1 Frankfurte\$1,049.00

Keliaujama Lufthansa lėktuvais iš Bostono ir New Yorko. Kainos skrendant iš šių miestų. Papigintos kainos galimos ir iš kitų miestų suderinant su šiais skridimais.

Vietų skaičius ribotas. Iš anksto rezervuojant yra garantija gauti vietą. Rezervacijos ir informacijos reikalais kreiptis:

BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MA. 02468
(617) 969-1190

Daromi giminių iškviatimo dokumentai.

WANTED EXPERIENCED
MACHINISTS
OD & ID PRECISION GRINDERS
Must be able to set up work from
blue prints & close tolerance.
Also needed
MANUFACTURING PLANNERS
Steady work, overtime & fringe benefits. Send resume to:
EMCO
7424 Greenbush Ave.
North Hollywood, Calif. 91605
213-764-0901 (33-39)

OPPORTUNITY FOR JOURNEYMEN
OR 1ST CLASS SKILLED
ALL AROUND MACHINISTS
Houston, Texas
Progressive job shop. Excellent benefits and opportunities in a friendly atmosphere. Openings for machinists and machine operators on first and second shifts. Second shift works 4 day week (48 hours equal 50 hour pay plus night premium).
Apply or write to JOHN McDONALD or WILBERT WILLIAMS
THOMAS INSTRUMENT AND MACHINE COMPANY
5615 Mitchelldale
Houston, Texas 77092 (37-43)

KŪRYBA IR MOKSLAS

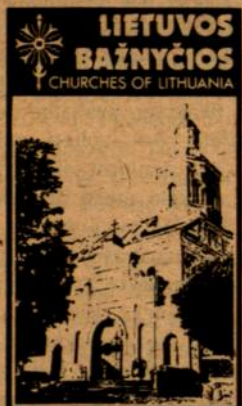
NAUJOS KNYGOS

• William Wolkovich-Valkavičius. **LITHUANIAN PIONEER PRIEST OF NEW ENGLAND.** The Life, Struggles and Tragic Death of Rev. Joseph Žebiris, 1860-1915. Viršelis J. M. Alexander. 214 psl. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Kaina 6 dol. Įvadas parašytas Harvardo univ. prof. Oscar Handlin. Gaunama pas autorių 12 Plant Ave., Hudson, Mass. 01749.

• Leonardas Andriekus. **ETERNAL DREAM.** Selected poems. Edited and translated by Jonas Zdanys. Anglų kalboje. Išleido Manlyland Books leidykla New Yorke. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Apilankas Romo Viesulo. 68 psl. Kietais viršeliais.

BRONIUS KVIKLYS

Telšių vyskupija

• Bronius Kviklys. **LIEUVOS BAZNYČIOS.** I tomas. Telšių vyskupija. 400 psl. Gausiai iliustruota. Redagavo Paulius Jurkus, Bronius Kviklys, kun. Petras Patlaba, kun. Anicetas Tamošaitis. Architektūrinės pastabos Jurgio Gimbuto. Dailės priežiūra ir techninis redaktorius Petras Aleksa. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla Chicagoje.

Algirdas Budreckas

PRIE TĖVYNĖS AUKURO

• Algirdas Budreckas. **PRIE TĖVYNĖS AUKURO.** Poezija. Viršelis Miko Šileiko. 48 psl.

Knyga jaunimui 'ŽIRGELIAI'

EMILIJA ČEKIENĖ

Albina Kašiubienė, "Žirgeliai". Eilėraščiai, 1980. Viršelį piešė Viktoras Liaukus. Išleido "Laisvoji Lietuva" 1000 egz. Spausdino Morkūno spaustuvė. Dėkuota mecenatų Valerijono ir Onos Šimkų tragiškai žuvusio sūnelio Kęstučio brangiam atminimui.

Vieni poetai į skaitytojus prabyla dar gana anksti, su pirmaisiais savo kūriniais pabunda ir neslėpdami gabumų skelbia savyje ir kituose atrastus netikėtus žmonių pergyvenimus, džiaugsmus ir skausmus. Kiti ilgai galvoję, savyje klausimą nešioję, kaip jiems pavyks išreikšti poetinė kalba tai, kas jų dvasioje kaupėsi ir lydėjo gyvenimo kelyje.

Viena iš tokių yra Albina Liaukutė-Kašiubienė, kurios pirmoji eilėraščių knyga tik dabar išvydo dienos šviesą. Jos eilėraščiai prakalba į skaitytoją tik po ilgos istorinės gyvenimo distancijos, ką matome iš eilėraščių turinio, kuris nėra vienaspalvis, bet kupinas

gyvo reagavimo į to laikotarpio autorės įvairius išgyvenimus tuos eilėraščius kūriant.

Žvelgiant į šią išėivijoje retai nepasirodantią kūrybą, patraukliai išleistą 230 psl. knygą, vien iš jos pavadinimo "Žirgeliai" ir dviem žirgelių galvom iliustruoto viršelio, tuojau kyla mintis, kad ji, turbūt, skiriama vaikams. Ir tikrai, tai ne eilinė dovana liuanistinėms mokykloms, įvairaus amžiaus lietuviukams ir jaunuoliams. Knygos turinys pagal eilėraščių temas susideda iš penkių dalių: 1) Lietuva, 2) Motinos diena, 3) Pavasaris, Velykos, Rudo, 4) žiema, Kalėdos ir 5) Visko po truputį. Čia sukaupta virš 200 eilėraščių.

Pirmąjį skyrių, kaip iš pavadinimo matome, sudaro gilaus patriotizmo eilėraščiai. Autorė juose atskleidžia ir jausmingai perteikia jaunimui gražiais žodžiais, lengvu stilium bei ritmu tėvynės meilę, jos gamtą, grožį:

"Plazda vėliavos iškeltos,
Lyg laivelio burės baltos,
Lietuva Tėvyne kėlės,
Jai pražydo laisvės gėlės..."

Ypač giliai atsispindi eiluiotais žodžiais pavergtos Lietuvos gyvenimas, oku-

panto daromos skriaudos, ten ir čia gyvenančių lietuvių jausmai:

"Krito rasos nuo berželių,
Klevai sušlamėjo,
Mūsų broliai, seserėlės,
Į vergiją ėjo..."

"Brangi Tu, Tėvyne, tiek ašarų liejus,
Tiek vargo neši ir dabar ant pečių,
Palengvinsim našta tik kovai atvėrę,
Vieningas mūs širdis tremtinių vaikų..."

Kiekvieno skyriaus eilėraščiuose autorė vis randa progą priminti Lietuvą. Štai iš Motinos dienos skyriaus:

"Motina klūpo pasvirus prie kelio,
Jos ašaros žiba sidabro rasa.
Už sūnų, už dukrą, kurie čia gyveno,
Ji siunčia tik maldą padange melsva.

Mama! Tą garsą man atneša aidas,
O žvaigždės kartoja nakties tyloje,
Gyva aš! Tik Sibiro vėjas,
Man veidą drasko žvarbia šypsena."

Kalbant apie poeziją, šiandien jau ne naujiena išgirsti, kad skaitytojai ja nebesidomi tiek, kiek domėjosi iš caro priešpaudos bundančios Lietuvos laikais, kada nuotaikas kėlė Maironio poetiniai žodžiai, nes šių dienų eilėraščių formoj dažnai reiškiamos mintys ne visiems besuprantamos. Girdime, kad mūsų tautinių švenčių minėjimai nebeįtraukia į programas eiluiotų toms progoms pritaikytų

žodžių. Knygoje "Žirgeliai" randame visoms progoms jaunimui tinkamų, lengvai deklamuojamų įtikinamų minčių.

Dabar keletas žodžių apie autorę Albina Liaukutę-Kašiubienę. Ji, kaip iš daugelio eilėraščių galima spręsti, yra gerai susipažinusi su pedagogika, nes baigusi Kaune Saulės Mokytojų Seminariją, kurioje ir pradėjo rašinėti eilėraščius. Kaip mokytoja, prieš išvykstant

Albina Kašiubienė

į tremtį ji dirbo Kauno 6-je mokykloje ir vėliau čia iki šiol dirba liuanistinėse mokyklose. Čia pradėjo daugiau rašyti ir siuntinėti į spaudą. Jos eilėraščių būdavo atspausdintų "Eglutė", "Tėviškėlė", "Drauge", "Laisvoj Lietuvoj", o kartais ir Kanados, Argentinos, Venecuelos ir net Australijos spaudoje. Be to, A. Kašiubienė ilgą laiką gyvendama Chicagos apylinkėse reiškiasi ir visuomeninėje veikloje.

Užvertus paskutinį knygos puslapį pajunti, kaip iš autorės kūrybos be paliovos trykšta gilus patriotizmas, tėvynės ilgesys, užuojauta likusiems broliams, glūdi Lietuvos prisikėlimo viltis ir gilus religinis jausmas.

• Albina Kašiubienė. **ŽIRGELIAI.** Eilėraščiai. Viršelis Viktoro Liaukaus. Išleido "Laisvoji Lietuva". Spaudė Morkūno spaustuvė Chicagoje. 230 psl.

Jonas Šalna

Vėžys (medžio skulptūra)

PETRIKONIO IR ŠALNOS MENO DARBŲ PARODA CHICAGOJE

Nekalto Prasiidėjimo Marijos Seserų (žinomų Putnamo seselių vardu) rėmėjų Chicago's skyriaus valdyba š. m. spalio 3 d. Jaunimo Centro Čiurlionio Galerijoje, Chicagoje, ruošia lietuvių menininkų dailės darbų parodą.

Dail. Antanas Petrikonis, chicališkiamis gerai pažįstamas, nes čia ilgesnį laiką gyvena ir dalyvavo individualinėse ir bendrose meno parodose. Prieš penketą metų persikėlė į saulėtąją Floridą, kur ir daugelis vyresnio amžiaus mūsų tautiečių ieško šiltesnio ir vienodesnio klimato. Gyvendamas naujoje aplinkoje, nesėdėjo sudėjęs rankas ir nesisaulinė šiltoje saulutėje, bet naujus vaizdus įamžino drobėse, kurias ir nori mums parodyti.

Dr. Jonas Šalna, iš profesijos yra gydytojas ir tik savo laisvalaikį teskiria meniškam medžio šaknų apipavidalinimui. Jo nuostabiai kruopščiai ir meniškai apdorotus darbus jau esame matę ankstesnėse parodose, kurias turėjo lietuvių ir amerikiečių visuomenės tarpe.

Kalbant apie dr. J. Šalną, reikia pažymėti, kad jis yra ne tik geras profesionalas ir menininkas, bet ir žinomas visuomenininkas. Gimęs, augęs ir išsimokslinęs lenkų okupuotame Vilniaus krašte, visa siela yra įsijungęs į vilniečių veiklą. Jau ilgesnį laiką vadovauja Vilniaus Krašto lietuvių sąjungai, kuri yra paruošusi ir netrukus visuomenę pasieks dr. A. Budreckio redaguojamas veikalas-studija "Rytų Lietuva". Šio veikalo leidimo komisijos pirmininku yra dr. Jonas Šalna.

Šių dviejų menininkų jungtinė dailės darbų paroda, verta visiems pamatyti, pasigrožėti ir įsigyti, kad papuoštų mūsų sodybų sienas.

Be to, Putnamo seselių rėmėjos, ruošia **madų parodą**, kuri įvyks š. m. spalio 5 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Kaip žinome, lietuvių tarpe madų parodos yra labai populiarios ir jau paskutinis laikas paskubėti rezervuoti vietas.

Abiejų šių renginių pelnas skiriamas seselių motiniško namo statybai, kuri jau pilna sparta vykdoma. Seselės daug pasitarnauja lietuviškam jaunimui, ruošdamos ir vadovaudamos stovykloms, leisdamos vaikams "Eglutę", o taip pat ir globodamos senelius.

Visa lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti ir paremti rengėjų pastangas, prisidedant prie gerų darbų parėmimo.

Seniausias lietuvių kalba radijo laidų leidėjas "Mar-

gutis", š. m. rugsėjo 28 d. 4 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje ruošia koncertą. Programą atliks populiarioji solistė Nerija Linkevičiūtė ir naujai kylanti žvaigždė solistas V. Paulionis, iš Kanados.

Bilietai gaunami Margučio raštinėj ir Vaznelių prekyboje.

Sunkėjant lietuviškų radijo valandėlių išlaikymo sąlygoms ir kylant kainoms, lietuvių dalyvavimas šiame koncerte, prisidės prie radijo išlaikymo palengvinimo.

Visi kviečiami.

Tradicinis Lietuvių Fondo rudens vajaus pokylis ir dviejų milijonų surinkimo džiaugsmo valanda jau čia pat. Pokylis įvyks š. m. spalio 11 d. The CARLISLE salėje (435 East Butterfield Rd., Lombard, Ill. 60148).

Nauji nariai ar papildę savo įnašus bent 100 dol., vieną bilietą gauna nemokamai. Įnašai priimami Lietuvių Fondo būstinėje, 2422 W. Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629, tel. 312-925-6897. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje ir L. Fondo būstinėje.

Visi dalyvaukime dviejų milijonų surinkimo šventėje.

Lietuvių Fondo vadovybė, norėdama atžymėti ne-

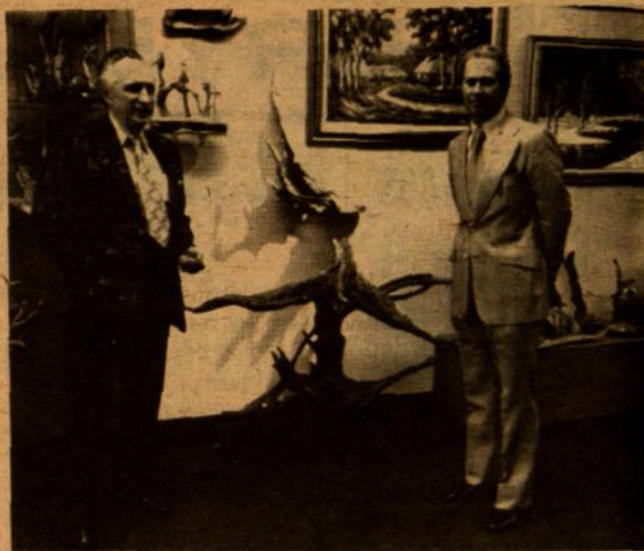
paprastą ir pirmą dviejų milijonų surinkimo įvykį, š. m. spalio 25 d. 7 val. vak. Marijos aukšt. mokyklos auditorijoje, Chicagoj, ruošia **nepaprastą ir išskirtiną koncertą**. Šį koncertą lietuviškai atliks Berklee Concert Choir, diriguojamas Brian O'Connel kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko sukurtą muziką. Choras turi 42 asmenis ir orkestrą (4 vijolos ir pianistas pats J. Kačinskas).

Kompozitorius Jeronimas Kačinskas dėsto minėtoje Berklee kolegijoje, Bostone, yra sudaręs iš amerikiečių studentų chorą ir juos išmokyęs lietuvių kalba atlikti jo muzikos koncertus. Tai vienintelis šios rūšies choras visame pasaulyje.

Tokios didelės ir tolimos grupės atgabenimas, yra surištas su nemažomis išlaidomis, bet vertinant šias pastangas, Lietuvių Fondas ryžosi juos pakviesti ir parodyti Chicago lietuviams.

Dar nebuvo istorijoje tokio svarbaus dviejų milijonų dolerių surinkimo įvykio, tad ir jo atžymėjimas numatomas atlikti ypatingu būdu. Kompozitoriaus Jeronimo Kačinsko darbo pagos vertos tinkamo atžymėjimo.

Choras atsisako honoraro, o tenkinasi tik kelionės, nakvynės ir pragyvenimo

A. Petrikonis ir J. Šalna prie savo kūrinių.

išlaidų padengimu, nes suprantą, kad ir taip susidaro sunkiai pakeliamos išlaidos. Tad skirkime spalio 25 d. vakarą šiam ypatingam įvykiui ir pripildykime Marijos auditoriją. Visus nuosirdžiai kviečia Lietuvių Fondo vadovybė. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje (2501 West 72st St., Chicago, Ill. 60629, telef. 312-471-1424).

Fotografijos menininko Uosio Juodvalkio fotografijų paroda, tema "Brown universitetas", įvyks š. m. rugsėjo 29 — spalio 18 d. d. naujoje "Galerijoje", 744 No. Wells St., Chicago, Ill.

Uosio Juodvalkio spalvotų nuotraukų albumą išleido Brown Alumni Monthly, pavadintą "Brown: A Pictorial Album". Fotografas Uosis Juodvalkis, redaktorius Robert M. Rhodes. Spausdino Foremost Lithograph Company 1980 m. Kaina 35 dol. (mr)

KUN. STASIO ISLEISTUVĖS

ALT valdyba maloniai kviečia dalyvauti ilgamečio Amerikos Lietuvių Tarybos gen. sekr. Adolfo Stašio išleistuvių bankete š. m. spalio 18 d. 7:30 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose. Bilietus į banketą malonėkite užsisakyti iš anksto kreipiantis į ALT raštinę, 2606 W. 63 gt., Chicago, Ill. 60629, tel. (312) 778-6900, arba į K. Radvilą tel. (312) 737-5436. Auka 12.50 dol. asmeniui. Atsišveikinimą ruošia ALT valdyba.

• Susitikime su Vladu Šakaliu Chicago lietuvių visuomenė yra maloniai kviečiama dalyvauti š. m. rugsėjo 27 d., šeštadienį, 7 val. vak. Jaunimo centro mažojoje salėje. Vladas Šakalis aktyviai reiškėsi okup. Lietuvos rezistencinėje veikloje. Šią vasarą išvykęs iš Lietuvos, sėkmingai pasiekė Vakarus. Susitikimą rengia Balfo centro valdyba.

Mums rašo

Gerbiamieji,

Mokslo metai jau prasiidėjo. Dar kartą beldžiamės į Jūsų sąžinę, prašydami Jus kaip galima stipriau įsijungti į mokinių telkimo vąjį.

Nuosirdžiai prašome išsiuntinėti visiems tėvams, kurių vaikai dar nelanko liuanistinių mokyklų, Jums pasiūstus su aplinkraščiu Nr. 27 laiškus tėvams. Jei Jums pasiūstų laiškų kopijų per mažą, prašome patys pasidauginti arba kreipkitės į mus. Už savaitės po laiško išsiuntimo, kreipkitės į tuos pačius tėvus asmeniškai arba telefonu. Šio mūsų prašymo prašome neatidėlioti, nes vėliau vaikams bus sunkiau įsijungti į šių mokslo metų programą. Stipriai apeliuojame į Jus, nes nuo mūsų, Jūsų, mokyklų mokytojų ir vaikų tėvų priklausys, kiek vaikų liks aklių lietuviškam raštui ir spausdintam žodžiui. Darykime visa, kad su ramia sąžine galėtume pasakyti — "padarėme visą ką galėjome!"

Tikimės, kad Tautos šventės minėjimai visur praėjo iškilingai. Tačiau prašome neužmiršti ir tai, kad rugsėjo mėnuo yra Lietuvių Bendruomenės mėnuo ir jo metu yra renkamos aukos švietimui — liuanistinėms mokykloms. Kaip anksčiau minėjome, aukos renkamos ne vien Tautos šventės metu, bet visą rugsėjo mėn. Stenkitės aukas paprašyti iš kiekvieno lietuvi, nes lietuviškas švietimas yra ne vien mokyklos mokinių tėvų, bet visų lietuvių reikalas. Todėl aukos renkamos ir ten, kur šeštadieninės mokyklos neveikia.

Už aukas iki spalio mėn. 15 d. prašome atsiskaityti su JAV LB Krašto Valdybos vicepirmininku finansų reikalams adresu: Alfonsas Vėlavičius, 11319 Ventura Dr., Warren, Mi. 48093.

Vytautas Kutkus
JAV LB Krašto Valdybos
Pirmininkas

Puikiausius kailius
Chicagoje rasite pas vienintelį
lietuvi kailininką
Normaną Buršteina

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601
Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

DR. DOVAS ZAUNIUS (30)

Dr. Albertas Genutis

Dr. Dovo Zauniaus reakcija

Rugsėjo 22 d. "Elta" paskelbė iš Ženevos tokia žinia: "Šeštadienį popiet Vokietijos vyriausybė, pasiremdama Klaipėdos konvencijos 17 str., paprašė Tautų Sąjungos generalinį sekretorių Drummondą įrašyti į tarybos dienotvarkę neva Lietuvos vyriausybės daromų autonomijos laužymų klausimą. Generalinis sekretorius pranešė apie vokiečių demaršą tarybos nariams ir Lietuvos vyriausybei.

Rugsėjo 15 d. klaipėdiečių tarybos nariams įteiktoji papildomoji peticijoj skundžiamasi 19 statuto str. sulaužymu, paleidus seimelį, krašto direktorijos pirmininkui Reisgiui neatsistatydinus, vienpusiškai įtaka rinkimams, 11 str. sulaužymu, išleidus specialų rinkimų įstatymą, plečiant rinkimų ir renkamųjų nevą ne Klaipėdos piliečių skaičių, "šališkai" sudarant rinkimų komisiją, administracijos spaudimu, spaudos cenzūra, susirinkimų ir žodžio laisvės varžymu ir tuo, kad Klaipėdos krašto gubernatoriums neperdavęs prezidentui klaipėdiečių skundo. Klaipėdiečiai prašo tarybą imtis priemonių dėl ateinančių Klaipėdos rinkimų".

Tautų Sąjungos oficialiniame leidinyje "Journal Officiel" išsamiai atpasakota bylos svarstymo eiga, o taip pat paskelbti visi dokumentai (taigi ir peticijos) tekstai. Iš tos dokumentacijos, o taip pat iš mano turimų lietuviškų šaltinių galima susidaryti vaizdą, kaip byla atsirado Tautų Sąjungoje ir kuo ji baigėsi.

1930 m. rugpiūčio 28 d. Klaipėdos krašto seimelio vokiečių daugumos atstovai parašė Tautų Sąjungos tarybos nariams ilgą raštą, kuriame išdėstė nusiskundimus prieš Lietuvos vyriausybę dėl tariamų apsilenkimų su autonomijos nuostatais. Rašto pradžioje teigiama, kad "Klaipėdos kraštui grėsia pavojus nustoti autonomijos", o tam teiginiui paremti suminima įvairūs pavyzdžiai. Ypač pasisakoma prieš Martyno Reisgio paskyrimą Klaipėdos krašto direktorijos pirmininku ir prieš gubernatoriaus Antano Merkio kai kuriuos aktus bei potvarkius, specialiai prieš jo veto teisės naudojimą seimelio priimtoms įstatymams. Toliau nusišyksta, kad direktorijos pirmininkas M. Riesgys, susilaukęs iš seimelio nepasitikėjimo pareiškimo, paleidęs seimelį, bet pats pasilikęs pareigose. Klaipėdiečių pareiškime taip pat nurodoma į tariamus rinkimų teisės pažeidimus.

Rugsėjo 20 d. Vokietijos užsienių reikalų ministras Curtius parašė raštą Tautų Sąjungos generaliniam sekretoriui, prašydamas įrašyti klaipėdiečių peticiją į T. S. tarybos posėdžių darbų tvarką. Rugsėjo 22 d. Lietuvos užsienių reikalų ministras Zaunius atsakė į Curtiaus raštą. Jis pirmiausia pastebėjo, kad Lietuvos vyriausybė mielai suteiktų reikalingų paaiškinimų dėl jai daromų priekaištų. Toliau betgi ministras paneigė Vokietijos teisę kelti bylą tokia forma, kaip padarė Curtius. Šis nepateikė jokių įrodymų priekaištams paremti, o tik pakartojo tuos teiginius, kuriuos surašė Klaipėdos krašto gyventojai Seimelio ir vokiečių partijų nariai, taigi tuo pačiu Lietuvos piliečiai. Dr. Zaunius pareiškė savo opoziciją Vokietijos vyriausybės siūlymui įrašyti jos prašymą į T. S. tarybos darbų tvarką, specialiai pabrėždamas, kad jis pasisako ne dėl prašymo esmės, o dėl "sa forme actuelle" (jo dabartinės formos) ("Journal Officiel, Société des Nations, 1930 m. lapkričio numeris, psl. 1939).

Iš Dr. Zauniaus reakcijos į Curtiaus raštą matyti, kur taikė mūsų užsienių reikalų ministras. Lietuvos vyriausybė nenorėjo sutikti su tuo, kad jos piliečiai skystų ją tarptautinėms instancijoms. Ji laikėsi nuomonės, kad pagal Klaipėdos krašto konvenciją kiekvienas Tautų Sąjungos tarybos narys turėjo teisę atkreipti dėmesį į tariamus ar tikrus konvencijos nuostatų pažeidimus, bet tas narys turi pats pateikti įrodymus savo teigimui pagrįsti. Be niekur nieko perimdama vokiečių skundo teiginius, Vokietija, mūsų vyriausybės įsitikinimu, prasilenkė su konvencijos nuostatais.

Tautų Sąjungos taryba 1930 m. rugpiūčio 24 d. posėdyje nutarė paskirti norvegų atstovą Hambro pranešėju, o taip pat pavesti juristų komisijai apsvarstyti skundų kėlimo procedūrą. Dr. Zaunius sutiko su komisijos sudarymu, bet pareiškė, kad šiuo procedūros klausimu turės pasisakyti ir Haagos Tarptautinis Tribūnolas.

Į komisiją įėjo italas Pilotti, airis Costello ir vanecuelietis Escalante. "Eltos" pranešime dar pastebėta: "Komisijos darbuose dalyvaus iš Lietuvos pusės p. Sidzikauskas, iš Vokietijos pusės — p. Gaus" (Vokietijos užsienių reikalų ministerijos teisių patarėjas).

Tautų Sąjungos tarybos juristų komisijos pasisakymas dėl jai pateikto klausimo, ar Vokietijos vyriausybė, ištiesi perimdama klaipėdiečių vokiečių surašytą skundą dėl tariamų autonomijos nuostatų pažeidimų, pati prasilenkė su Klaipėdos statutu, deja, nebuvo mūsų delegacijai palankus. Kaip jau minėjau, Dr. Zaunius užginčijo Vokietijos delegacijai teisę remtis klaipėdiečių skundais. Mūsų užsienių reikalų ministras atstovavo nuomonei, kad Tautų Sąjungos tarybos narys, keldamas klausimą dėl Klaipėdos statuto nuostatų pažeidimų, turi pats pagrįsti savo skundą. Tuo tarpu šiuo atveju Vokietijos užsienių reikalų ministras Curtius tikrai pasirėmė vokiečių pateiktais kaltinimais. Tokia praktika Lietuvai teisiniu, politiniu ir psichologiniu požiūriais buvo visiškai nepriimtina, nes Vokietija darėsi tarytum klaipėdiečių vokiečių globėja, kuri galėjo užtarti kiekvieną nepatenkintą klaipėdiečių gaivalą, suinteresuotą ramybės drumstimu.

Bet, kaip jau minėjau, Tautų Sąjungos tarybos pakviesti juristai buvo kitokios nuomonės. Jie šiuo konkrečiniu atveju pasisakė ta prasme, kad nesvarbu, kokia skundo medžiaga remiasi Tautų Sąjungos tarybos narys, keliantis bylą dėl Klaipėdos statuto pažeidimo. Perimdama vietinių gyventojų pateiktąją dokumentaciją, T. S. narys pats prisiima atsakomybę už informatorių suteiktų duomenų patikimumą. Vokietija skundą T. S. Tarybai pateikusi savo vardu, tuo pačiu laikydama, kad Klaipėdos konvencijos nuostatai esą pažeisti.

Užsienių reikalų ministrui Zauniui nūn teko kone beviltiškas uždavinys pasisakyti prieš minėtą juristų pažiūrą. Jo kalba atspausdinta Tautų Sąjungos "Journal Officiel" 1930 m. lapkričio numeryje. Lietuvos Telegramų Agentūra "Elta" paskelbė ano meto lietuviškuose laikraščiuose išsamų aprašymą, kaip vyko "dvikova" tarp Lietuvos ir Vokietijos užsienių reikalų ministrų Zauniaus ir Curtiaus, kuris užėmė mirusio Gustavo Stresemanno vietą. Savo citatose naudojo "Eltos" tekstą.

Pasak Zauniaus, "Lietuvos vyriausybė tarėsi privalanti pasipriešinti vokiečių vyriausybės prašymo įrašymui į Sąjungos dienotvarkę, kadangi prašymas buvo pagrįstas skundu ar peticija kelių asmenų, gyvenančių Lietuvoje, kurių net pavardžių nežinoma". Ministras išvedė, kad Klaipėdos konvencija "nesuteikia peticijos teisės Klaipėdos krašto gyventojams. Lietuvos vyriausybė yra nuomonės, kad Lietuvos piliečiai, gyvenę Klaipėdos krašte, neturi teisės siųsti svetimų valstybių vyriausybėms pranešimų ar skundų prieš Lietuvos vyriausybės administracijos veiksmus ir kad taryboje atstovaujamų valstybių vyriausybės, gavusios tokį pranešimą, negali padaryti jo tarybos svarstymų objektu. Juristų komisija nepanorėjo išsitariti dėl tų dviejų klausimų ir yra apsiribojusi teigiamai atsakyti į klausimą, ar ši byla gali būti svarstymo objektas taryboje. Todėl esu priverstas su pasigailėjimu pareikšti, kad juristų komisijos raportas neduoda satisfakcijos ir aš negalėsiu jo priimti".

Dr. Zaunius priminė, kad jau prieš ketverius metus buvusi iškilusi panaši problema. Tada pareikšta mintis, kad vertėtų atsilausti Tarptautinio Haagos Tribūnalo nuomonei.

Tačiau Dr. Zaunius vis dėlto sutiko, kad vokiečių vyriausybės prašymas būtų įrašytas į Tautų Sąjungos darbų tvarką, "nežiūrint tam tikrų procedūros klaidų". Lietuvos vyriausybė norinti, kad "būtų pašalintas kiekvienas šešėlis abejojimo Lietuvos vyriausybės ketinimais nutęsti nuodugnų vokiečių vyriausybė prašymo svarstymą". — "Bet, taip darydamas, turiu formaliai pareikšti, kad jei ateity panašių bylų pasitaikys, Lietuvos vyriausybė nesutiks pradėti nuodugnų eventualių skundų svarstymą, kol Haagos tribūnolas nebus pareiškęs savo nuomonės dėl preliminarinio klausimo, kurį Lietuvos vyriausybė iškėlė dėl konvencijos 17 straipsnio interpretacijos".

Vokietijos užsienių reikalų ministro Curtiaus padėtis šį kartą buvo lengva. Jam tereikėjo pareikšti pasitenkinimą dėl juristų komisijos pasisakymo, bet jis norįs "iš Dr. Zauniaus pareiškimo iškelti faktą, kad Lietuvos vyriausybė sutiko įrašyti klausimą į dienotvarkę". Anot Curtiaus, "negalima ginčyti tarybos nariams teisę pasinaudoti informacijomis, kurios ateina iš įvairių šaltinių".

Po Curtiaus kalbos Vokietijos prašymas įrašytas į Tautų Sąjungos tarybos darbų tvarką.

Tačiau netrukus paaiškėjo, kad Tautų Sąjungos tarybai neberekėjo toliau viso to reikalo iš esmės svarstyti. Rugsėjo 30 d. susirinkus tarybai, Vokietijos užsienių reikalų ministras paprašė žodžio ir pranešė tarybos narių žiniai, kad pastaromis dienomis įvykę pasitarimų tarp Lietuvos delegatų ir jo paties. Pasitarimų rezultatai surašyti deklaracijose, kuriomis abiejų šalių delegatų pasikeista. Pagal jas numatytos, tarp kito, šios priemonės Klaipėdos krašte:

Dabartinė krašto direkcija bus pertvarkyta tokiu būdu, kad du jos nariai bus pakeisti dviem daugumos partijų nariais. Ši direktorija tuojau atsistatydins, kai įvyks rinkimai į krašto seimelį, ir pasiliks pareigose, kol bus sudaryta nauja direktorija. — Susirinkus naujam seimeliui, gubernatoriums paskirs direktorijos pirmininku asmenį, turintį seimelio pasitikėjimą. Prieš skirdamas pirmininką, gubernatoriums tuo reikalu susišinos su partijomis.

Toliau Curtius paminėjo, kad susitarta, jog rinkimų komisijos bus sudarytos pagal parlamentarinio pariteto principą ir kad rinkimuose galės dalyvauti tiksliai Klaipėdos krašto piliečiai. Be to, numatyta priemonė, kuriomis bus patikrinta spaudos, žodžio ir susirinkimų laisvė.

Baigdamas savo pareiškimą, vokiečių ministras pasidžiaugė, kad reikalai, apibūdinti kaip skubūs Tautų Sąjungos tarybai įteiktame prašyme, galima laikyti sutvarkytais, todėl jis nebereikalauja jų šįandien svarstyti taryboje.

Lietuvos delegatas Dr. Zaunius pasitenkino pareiškimu, kad jis neturįs nieko pridurti. Tautų Sąjungos taryba priėmė dėmesin šiuos pareiškimus.

Taip Ženevoje pasibaigė byla, kuri, kaip ir galima buvo laukti, susilaukė Lietuvoje didelio atgarsio, bet sukėlė susidomėjimo taip pat užsienyje.

26. Audra prieš susitarimą su vokiečiais

Iš vokiečių užsienių reikalų ministro pareiškimo T. S. taryboje sekė, kad bylos reikalu vyko pasitarimai tarp Lietuvos ir Vokietijos delegacijų. Dr. Curtius padarė savo pranešimą po to, kai tarp abiejų šalių atstovų pasiekta susitarimo ir pasikeista deklaracijomis. Vokiečių ministras paminėjo kai kuriuos susitarimo punktus, kurie lietė Klaipėdos krašto direktorijos pertvarkymą, seimelio rinkimus ir būsimosios direktorijos sudarymą.

Visose tose svarstybose dalyvavęs to meto pasiuntinys Berlyne V. Sidzikauskas savo straipsnių serijoje "Diplomatijos paraštėje" tikrai keliais sakiniais, be detalių, paminėti epizodą, kai "gubernatoriui A. Merkiui paleidus trečiąjį seimelį, Vokietija, tuomet jau Tautų Sąjungos Tarybos nuolatinis narys, apskundė Lietuvą Tarybai, kaltindama Klaipėdos krašto statuto laužymu" (Dirva, 1977. XII. 15).

Nors Sidzikauskas nenurodo datos, bet, minėdamas patį epizodą, jis tikriausiai turėjo galvoje Vokietijos užsienių reikalų ministro Curtiaus 1930 m. rugsėjo 20 d. skundą. (B.d.)

■ Detroito lietuviai

Antanas Grinius

AMERIKOS LIETUVIŲ BALSO RADIO KLUBUI TRISDEŠIMTS PENKERI METAİ

Rugsėjo 12 d. ALBR klubo pirmininkas Kazys Gogelis turėjo pasikalbėjimą su spaudos darbuotojais Dariaus-Girėno klube. Jis jiems nušvietė kaip įsisteigė šis klubas ir to klubo darbus, kuris šiais metais švenčia 35 metų sukaktį. Jo pasakymu, tai yra sujungtų dviejų vienetų sukaktis. Amerikos Lietuvių Balso klubo ir lietuvių radio valandėlės "Lietuvių Balsas" sukaktis. Klubas buvo įsteigtas tik tam, kad išlaikytų šią valandėlę.

Prieš Amerikos Lietuvių Balso įsteigimą, Detroito WJLB stotyje veikė lietuvių radio pusvalandis, tvarkomas prokomunistiškai nusiteikusių asmenų, kurie negailestingai šmeižė lietuvius pabėgėlius, atsidurusius Vakarų Europoje ir prašančius savo brolių Amerikoje pagalbos. Ne vienas, šios propagandos suklaidintas, atsisakė net savo giminių.

Detroito lietuviai patriotai ir sumanesni veikėjai pasiryžo likviduoti šią melus skleidančią radio valandėlę. Patriotinės radio valandėlės steigimo darbą pradėjo Lietuvai vaduoti sąjungos 6 skyrius, vėliau persiorganizavęs į ALT S-gos Detroito skyrių. Šio skyriaus susirinkime, kuris įvyko 1945 m. liepos 15 d.

šv. Antano parapijos mokykloje buvo išrinktas radio steigėjų komitetas: Harry A. Kapturauskas, Stefanija Douvan - Čiurlionytė, Marija Sims, Juozas Ambrose, Halen Rauby ir Vytautas Markūzas.

Pirmame radio steigėjų komiteto susirinkime, kuris įvyko 1945 m. liepos 25 d. Dr. Jono ir Marijos Sims namuose, buvo nutarta radio pusvalandį pavadinti "Amerikos Lietuvių Balsas" (American Lithuanian Voice). Tą vardą jis turi ir dabar, nors 35 metų laikotarpyje, kai kurį laiką buvo pakiūvęs į privačias rankas ir pasivadinęs "Baltic Melodies" vardu. Iš šios radio steigėjų tik vieną Marija Sims turime gyvųjų tarpe.

Tai radio valandėlei išlaikyti tų pačių metų rugpiučio 12 d. susirinkime buvo nutarta įsteigti Amerikos Lietuvių Balso radio klubą ir jam vadovauti išrinkta valdyba: Harry A. Kapturauskas — pirmininkas, Juozas Bertašius — vicepirmininkas, Juozas Ambrose — vicepirmininkas, Marija Sims — protokolų

sekretorė, Helen Rauby — finansų sekretorė ir Viktoras Petrikas — išdininkas.

Steigiantis ALB radio klubui ir verbuojant narius, į kvietimą atsiliepė visa eilė asmenų. Juozas Bačiūnas, Kazys Karpis, tuo metu buvęs Dirvos redaktorius ir kiti.

1945 m. rugsėjo 8 d. 7:30 iš stoties WJLB pasigirdo radio bangomis "Amerikos Lietuvių Balsas", kuris dar ir dabar tik iš kitos stoties WCAR banga 1090 AM kas sekmadienį nuo 8:30-9:00 val. ryto perduoda žinias, muziką ir dainas. Tai yra pats vertingiausias ir patogiausias laikas. Prieš 10 metų ALBR klubas iškilmingai minėjo 25 metų sukaktį ir tos sukakties proga buvo parengtas ir išleistas gražus 28 puslapių leidinys, kuriame buvo smulkiai aprašyta 25 metų veikla ir įdėtos jo steigėjų nuotraukos. Leidinį paruošė Stasys Garliauskas.

Amerikos Lietuvių Balsas 35 metų laikotarpyje turėjo įvairių krizių ir bėdų. Buvo net toks laikas, kad net valandėlės neturėjo. Buvo ir gražių dienų. Turėjo suorganizavęs stiprų ir pajėgų chorą. Chorui vadovavo chorvedžiai: Jonas Valiukas, Rapolas Valadka, muz. St. Žemaitis ir Bronius Budriūnas. Taip pat buvo suorganizuotas moterų sekstetas ir vyrų oktetas, kuriems vadovavo muz. St. Sližys.

1951 m. rugsėjo 16 d. į ALB buvo įsijungęs "AL-KOS" sambūrys, vadovaujamas Justo Pusdešrio. Taip pat buvo įsijungę studentai, skautai, skautės šauliai ir atskiri žmonės. Amerikos Lietuvių Balsas nuo pat pradžios pasižymėjo įvairių parengimų ruošime. Žmonės jo parengimus mėgsta ir į juos gausiai atsilanko.

Spalio mėn. 5 d. 1 val., sekmadienį, Amerikos Lietuvių Balsas Lietuvių Namuose minės savo veiklos 35 metų sukaktį. Atidarys ALB klubo pirmininkas Kazys Gogelis, trumpą klubo apžvalgą padarys Stasys Garliauskas. Meninę dalį atliks dainuojantis ir šokantis jaunimas. Muz. Stasio Sližio vadovaujamas jaunimo choras padainuos, o Galinos Gobienės Tautinių šokių grupė "Šilainė" pasšoks tautinių šokių. Po minėjimo bus galima gauti pyragaičių ir kavutės. Automobilai bus saugomi. Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti.

MINĖSIME K. DONELAITĮ

Š. m. rugsėjo 28 d. 12 val. Dievo Apvaizdos parapijos mokyklos klasėje bus minėtas rašytojas K. Donelaitis. Paskaitą apie Kristijoną Donelaitį skaitys rašytojas Vytautas Alantas. K. Donelaičio raštų ištraukas padėklamuos aktorius Karolis Balys. Solistė Danutė Petronienė padainuos keletą dainų. Detroito ir apylinkių lietuviai kviečiami dalyvauti minėjime ir savo atsilankymu pagerbti prieš 200 metų mirusį lietuvių rašytoją K. Donelaitį. Prie įėjimo bus renkamos išlaidoms pa-

LIETUVIAI, JŪSŲ LAUKIA DAYTONA BEACH, FLORIDA!

Port Orange City, Daytona Beach, Fla.

Nauja, gražiai planuojama gyvenvietė. Idali visais atžvilgiais vieta lietuviams gyventi. Iki Atlanto vandenyno tik 5 mylios. Planuojamas "Lithuanian Village". Įvairaus išplanavimo namai. Aukšta namų kokybė, kainos prieinamos. Užtikrintas investavimas. Gyvensite ramioje, gamtos prieglobsčio supamoje, aplinkoje. Sprendimą darykite dabar!

Informacijas teikia: Adolfas Andrusis,
7 Talo Circle City, Port Orange, Fla. 32018
Telef. 904-761-3625.

dengti aukos. Minėjimą rengia LŽ S-gos Detroito skyrius.

MIRĖ APALONIJA VASILIAUSKIENĖ

Rugsėjo 9 d. savo namuose mirė buvusi lietuviškos duonos kepyklos "Chamberlain" savininkė Apalonijs Vasiliauskiene sulaukusi 87 metus amžiaus. Buvo kilusi iš Kartenos valsč., Kretingos apskr. ir į Ameriką atvykusi po pirmojo Pasaulinio karo. Paskutiniu metu jau sirgo ir kepyklą buvo perdavusi dukrai Elenai ir žentui Malinauskams. Pašarvota buvo Martison laidotuvių namuose. Rugsėjo 11 d. kun. Kazys Butkus sukalbėjo rožinį. Rugsėjo 12 d. buvo nulydėta į šv. Petro bažnyčią. Mišias už jos vėlę koncelebravo parapijos kleb. Kazys Butkus ir dar 4 kunigai. Palaidota švento Kryžiaus kapinėse.

KALBĖJOSI SU REAGANU

Respublikonų prezidentinis kandidatas Ronald Reagan pakvietė Detroito Lietuvių Organizacijų Centro pirmininką dr. Algį Barauską šių metų rugsėjo 2 d. 4 val. Renesanso viešbutin pasikalbėti.

Be jų dar dalyvavo Michigan Tautybių direktorius Mitchell Kafarski ir R. Reagano štabo trys asmenys. Pasikalbėjimas truko pusę valandos.

Tenka džiaugtis, kad mūsų jaunieji visuomenininkai (dr. A. Barauskas gimė ir mokslus baigė Amerikoje, tėvai naujieji ateiviai), sugeba kontaktuoti Amerikos iškilius asmenis, kas visada padeda mūsų bylai.

St. Šimoliūnas

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

"Amber Holidays"

1980 M. ESKKURSIJOS I LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Spalio 8 — \$879.00 Gruodžio 26 — \$779.00

KELIONĖS I LIETUVĄ 1981 M. PRASIDEDA KOVO 25 D.

REGISTRACIJAS PRIIMAME DABAR.

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, Inc., vidaus ir užsienio agentūra, turinti daugiausia patyrimo kelionių organizavime, jau nuo 1960 metų SEKMINGAI ir RUPESTINGAI išsiunčia visa eilę ekskursijų I LIETUVĄ ir į kitas pasaulio šalis.

Istaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIENĖ ir ALBINA RUDZIŪNIENĖ

Norintiems atsiliepti giminei iš Lietuvos atostogoms, tvarkoma dokumentas asmeniškai ir paštu — paruošimas yra tik \$40.00.

PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY AND ARE SUBJECT TO CHANGES. REGISTERED TRAVEL AGENT # TA 0324

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600 737-8601

9837 SOUTH KEDZIE AVENUE
EVERGREEN PARK, ILL. 60642

Tel. 422-2000

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYs MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, ILL.

1410 So. 50th Ave., Cicero, ILL.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

R. SPALIS

Novelė

VIENO GYVENIMO IŠKARPA (4)

— Ir taip nejučiomis susicementavome, susiliejoje į krūvą, kad jei kuris ką nuraudavo iš šalies, ir kiti du pasinaudodavome. O tenka dar kartą priminti, kad laikai buvo sunkūs ir prie Smetonos. Mecenatai nestovėdavo prie kiekvieno kampo. Kaip minėjau, negalėjome plačiai pasireikšti, gyventi kaip širdis trokšta. Bet kartą šyptelėjo mums laimė, ir ją netikėtai parūpino mūsų pasyviausias narys Jonas Tetervinas. Kartą karčiamejame girkšnojame degtinę ir neįtūpame jos kvapo. Menininkas Matas Teliuška pasiraukęs atstūmė stikliuką ir nusišveikė, girdi, koks nelabasis, stikliuko turis prakiu dvokia. Po tos pastabos nuleidome akis į Joną Teterviną, kuris, nusižiūrėjęs į ežį, mėgino susisukti į kamuolį, dingti iš akių. O Matas Teliuška neatleidžia, girdi, Tete, ar tavo kūnas po krikšto ragavo vandens. Nesulaukę atsakymo iš ežio, išteikėme ultimatumą: arba pirtis, arba nutraukiam fizinę bei moralinę paramą jam. Savaitę pasimuistęs, Jonas Tetervinas, paspaudęs uodegą, nupėdino į pirtį. Bet ten, karščio paveiktas, taip aptingo, kad, sumukęs ant suolo, beviltiškai dairėsi į ant žemės stovinčią dečkelę su vandeniu, nedrįsdamas jos pakelti. Gal apsnūdęs taip iki uždarymo pratūnotų kampe, bet greta sukinėjosi samaritiētis, kuris, pamatęs tokį bejėgį kūną, alpstančias akis, paklausė gal reikalingas kunigas ar panašiai. Kas dabar gali prisiminti. Jonui Tetervinui to tik ir tereikėjo. Suaimanavo apie širdį, reumatizmą nugaroje ir dečkelę su vandeniu savaime pakilo. Drūtas vaikas laistė Joną Teterviną, kol tojo oda atgavo normalią spalvą. Dėkingas Jonas Tetervinas, mėgindamas atsilyginti, nepaleido samaritiēčio, bet atgabeno jį į mūsų susirinkimo vietą, kurioje tuojau išsiaiškinome, kad naujoji pažintis turi eilę svarbių dorybių: jo piniginė buvo visad pilna deka dėdės Amerikoje, o tas troško šį samaritiētį sūnėną pastatyti ant kojų, tikėjo jis būsiąs gydytojas. Čia pat per šį jaunuolį Jovarą Kaligundą pasiskolinę pinigų iš dėdės Amerikoje, užėmė iki vidurnakčio, vaišindami geradarį. Beuždami susidraugavome, susibičiuliavome. Jis buvo panašus į mus: jam irgi trūko vieno šulo, jei taip galima išsireikšti, pasijuokti iš savo dvasinių stiprybių ar silpnųjų. Mokslas universitete nesisekė jam nė dėl sunkios galvos, bet dėl savotiško įgimto nedrąsumo. Jis niekam nedrįsdavo pasakyti "ne", niekad nesispausdavo į priekį, visad užimdavo paskutinę vietą. Bijodavo egzaminų laikyti ne todėl, kad nebūtų pasiruošęs, bet kad nedrįso gaišinti profesorių laiką, tikėjo, kad jie labai užimti net ir kavinėse sėdėdami, likerį gurkšnodami ar kokį kitą mažiau garbingą darbą dirbdami. Taigi tų egzaminų nedaug ir teturėjo. Bet paprašytas, paragintas iš kailio nérési, norėdamas padėti, įtikti, toks jau geras. Rusai pasakytų "duša" žmogus. Taigi toks buvo Jovaras Kaligunda. Tikėjo ir mums, kad kada nors atiduosime jam pinigus. Suprantama, mums susidraugavus, jo biudžetas smarkiai nukentėjo. Ir nors, kaip tyčia, tuo laiku visi ūkio produktai buvo ypač atpigę, įtikinome jį, kad dėdė turįs padidinti įnašą, kad būsimio daktaro karjera ant kortos stovi dėl karo ūkanų Europoje. Iš mūsų suredaguoto laiško, dėdė Amerikoje sužinojo, kad pabrango chirurginiai įrankiai, mikroskopai ir spiritas.

— Negalėčiau tvirtinti, kad nauda buvo vienpusiška. Jovaras Kaligunda irgi daug laimėjo, išmoko tos draugystės dėka. Mes jį išlaivom, pastatėm ant kojų. Per mus jis suprato, kad žmogus neturįs pinigų — nebijo ir vagies, nieko neturinčiam — niekas nepavydi, visad geriau paskolinti negu skolinti ir t.t. ir t.t. Apsisėmė, smagesnis šitame pasaulyje. Tačiau jis turėjo vieną fizinę silpnąbę, kurios nepajėgėme užlopyti, kuri visą laiką kaupė potencialų pavojų. Bet kokiam sijonui pasisukus, ir be gydytojo triūbelės girdėjome jo pagreitintu širdies dūžius. Toks jo fizinis negalavimas

galėjo iškirsti skaudų pokštą. Jis galėjo greičiau atsidurti bažnyčioje prie altoriaus, negu meilė jam ir sąžinė galėjo leisti. Kartą Jovarui Kaligundai nesant, susėdome prie staliuko ir pradėjome svarstyti likimo siūnčiamus spąstus. Net Jonas Tetervinas prisivertė, pravėrė burną, o pravėręs, paprastai, daugiau pasakydavo, negu kitas valanda sukęs. Kiek buvome susirūpinę jau rodo tas nuogas faktas, kad posėdžio metu stalą tepuošė skaidriosios pusbuteliukas ir nusususį silkutė. Po ilgų svarstymų priėjome išvadą, kad mūsų šventa pareiga jam padėti, kad turime pašalinti jo fizinį negalavimą, turime rasti jam Jievą, iki gyvenimo pabaigos. Ir čia pat susidūrėme su kliūtimis. Zosė lyg ir tiktų, bet Jonas Tetervinas piestu stojo prieš jos kandidatūrą. Kartą apsnūdęs, jis ją taip didžiai nuvylė, kad, jai tapus mecenate, jis kulverčiomis išlėktų iš mūsų kompanijos. Jadžė būtų nieko, bet tiek dosni vyriškai lyčiai, kad ir šimtas amerikiečių nepajęgtų aprūpinti tos armijos gėrbėjų. Julią, pasaka mergaitė, bet pasakiškai ir rengiasi, o tą bedugnį blizgučių, papuošalų, batukų šulinį nugarmėtų visi lobiai iš Amerikos, nebeliktų ir mūsų mecenatui. Pakratėme dar eilę favoričių — kiekviena jų turėjo vieną ar keletą nedorybių, kurios vienaip ar kitaip galėjo paveikti mūsų nepamainomą draugystę su Jovaru Kaligunda. Taigi nutarėme dar palaukti, pasidairyti, rasti jam tokią žmoną, kuri, davusi ko jis taip trokšta šitame pasaulyje, sulaukytų jį nuo kitų miesčio niškų šunybių ir blogų polinkių.

— Tuo tarpu laikas plaukė, mėnesiai slinko, kai kartą, pasišokinėdamas ant vienos kojos, atsuoliavo menininkas Matas Teliuška prie mūsų stalo. Jau jo neeilinė nuotaika parodė, kad įvyko kas nors nepaprasta. Klausinėjamas jis muistėsi, šaipėsi, norėdamas mus įkaitinti ir, tik išsiuntęs Jovarą Kaligundą į paštą, primerkęs akį, apsidairęs pašnabždėjo, kad mecenatui Jovarui Kaligundai žmoną suradęs. Girdi, auksas, o ne moteris. Na, girdi, ir sekasi tam mūsų nevidonui Jovarui Kaligundai. O tas auksas pas jo mylimą tetulę Skardą, kurią mes taip pakrikštijom, o ne kunigas. Taigi toji Skarda atgabeno šią gamtos brangenybę iš kaimo, pasimetusio tarp liūnų, miškų ir durpių. Nors mergaitė tiesiai nuo žąsų ir kiaulių, bet pažiūrėti ir bliauzdos tokios, kad ir abstinentali seilė varva. Jei ne Jovaras Kaligunda, jei ne tas mielas draugas, girdi, jis pats susigundyto, toks turiningas ir gundęs žalos gamtos patiekalas. Bet prie tos mylimos tetulės, prie tos žvangancios Skardos, negalėjęs arčiau susipažinti, net žibtelėti jai į šlaunį. Šį sumanymą teko atidėti kitam kartui, o toks pasitaikė čia pat. Skardai užprotestavus jo vekselį, kaip tik šiandien nulėkęs pas ją pažvangėti, žodžiais pasimėtyti, ir antrą kartą susidūrė su mergaite, bet šį kartą sąlygos buvo daug patogesnės, labiau žadančios, mat slibinas buvo iššliaužęs į miestą. Užkampio pagunda, mielai įleidusi svečią į vidų, gėdingai paskandino akis į priejuosę ir tik šypst, šypst savo tamsiomis, ugningomis akimis, bet nė žodelio, tartum kalbėti nemokėto. Jam pamėginus, pasiteiravus kaip sekasi mieste, toji tik palingavo galva, pasišaipė ir po tų ilgų pastangų išsprūdo švelnus žodelis "baika". Menininkui Matui Teliuškai prispyrus jį dėl darbo ir tetulės, tegavo tą patį atsakymą, ta pačią "baiką". Taip pasikalbėjęs su mergaite, nusprendė, kad su tokia ilgų derybų nereikia ir, kol žvangas slibinas už durų, tenka naudotis proga. Jis arčiau prie šio gamtos patiekalo, čiupo ją už rankos ir lyg elektrą būtų palietęs. Karščio kratomas, pradėjo šnabždėti į ausį, pradėjo gundyti, kviesdamas vakare eiti šokti. Sumanymas mergaitei matomai patiko, nes akys sužibo tartum automobilio šviesos, tačiau atsakyti nespėjo, mat teko gintis nuo apsvaigusio menininko Mato Teliuškos, kuris nesivaržydamas kišo ūsus, siekė jos lūpų. Toji nesidavė pabučiuojama, raitėsi kaip liūtė, kartodama "baiką". Kažin kaip ten būtų buvę to-

liau, bet tuo tarpu Skarda suskardeno kieme. Matui Teliuškai tuojau atšalus, pradėjus žvangėjimą dėl to užprotestuoto vekselio, buvo pašaukta ir toji giminaite, spėjusi užsisitiuti virtuvėje. Tetulė Skarda, pastebėjusi jos perplėštą rankovę, pamiršusi vekselį, tuojau užtrimtavo dėl nuostolio. Tikėjo menininkas Matas Teliuška, kad šioji gamtos pagunda privirsianti jam košės, kad tetulė užprotestuosianti ir jo kitą vekselį, bet Baika, priekaištingai žvilgterėjusi į jį, dūrė pirštu į orkaitę, apkalbindama atdaras dureles. Dievaž, užbaigė Matas Teliuška, girdi, toji brangenybė kito žodžio ir nežino išskyrus "baiką". Tame žodyje sukaupta visa žmogaus išmintis, visas iškalbingumas. Toji moteris duos būsimam vyrui namų ramybę, pastovumą, laimę. Nei keiksmų, nei barnių, namų nirvana! Na ir sekasi tam Jovarui Kaligundai, tokia žmona! O stangrumas! Degtukas užsidegtų perbrauktas per užpakalį!

— Nušvito mūsų veidai. Kliūtis tegalėjo būti tik toji tetulė Skarda. Tačiau bobelė, išgirdusi apie Jovaro Kaligundos milijonus Amerikoje, vos pati nepasisiūlė tekėti už mecenato, bet, mums priminus jos metus, didžiai susikrimsusi, perelido jį Baikai, kurios buvo krikštamotė.

— Ak, šauniai gėrėme dvi dienas ir kai trečią išsipagiriųję nuėjome jaunavedžių sveikinti, tie, pamiršę mums pinigų palikti, išvažiavo savaitei į Palangą. Trumpai pakeikę tetulę Skardą, kurios nuopelnas buvo tas medaus sumanymas, grįžome į nuolatinę savo buveinę, kuri dabar, mums turint pastovų mecenatą, duodavo viską skolon. Taigi didelio vargo neįtome. Ir jei mes su Jonu Tetervinu per tą savaitę nesublogome, tai to negalima būtų pasakyti apie menininką Matą Teliušką, kuris nepaprastai išdžiuvo, laukdamas Kaligundienės, keikdamas mecenatą, medaus mėnesį ir mylimą tetulę Skardą. Jis net užmiršo tapyti savo karčiamaus ir snukius jose. Dabar iš jo talentingo teptuko kilo tokie ugnies liežuviai, kad būtų pavojinga jo kūrybą priglauti kur prie medinės namo sienos. Tuo tarpu mecenatas Jovaras Kaligunda nežinojo apie draugo kančias ir nesiskubino atvežti Baikos Kaligundienės. Kai jis negrįžo kitą savaitę ir trečią, karčiamininko snukis pradėjo temptis, ilgėti, rūgti mus pamačius ir rimtai susirūpinome jo sveikata, nes jis turėjo apvalų kūną ir silpną širdį. O dar po savaitės, mus pamačius, Apvalainio snukyje pradėjo augti iltys ir iš burnos veržtis siera. Suprantama, mūsų stalias nepaprastai nuskurdo. Nuo dabar mums tik už vandenį nereikėjo mokėti. Ir tik po penkių savaičių atlėkė sargo vaikas, kuri papirkome nuorūkomis, pranešdamas, kad ką tik grįžo mecenatas Jovaras Kaligunda su Baika Kaligundiene. Viešai sušokę "Elit, tu meili, gražias kojas tu turi", išsiuntėm menininką Matą Teliušką (geriau pasakius jis pats išsiveržė) pas Kaligundus, kad pasveikintų grįžusius ir ta proga pakviestų jaunavedžius prie mūsų vaišingo stalo.

— Po valandos, pasišokinėdamas ant vienos kojos, traukdamas toreodoro ariją iš operos Carmen, atsuoliavo menininkas Matas Teliuška, kumštinti trenkdamas į Apvalainio bufetą tokia jėga, kad pašoko indai su marinuotomis silkėmis ir pajudėjo žuvų uodegos, stovėjusios po stiklu. Tačiau Apvalainis, sužinojęs, kad atvykęs mecenatas pasiilgęs mūsų kompanijos ir, su Kaligundiene kiek pasilsėjęs lovoje, atlėksias sudaužti čerką, nepyko šį kartą, paslėpė savo iltis ir sierą. Vietoje to, išsižiojęs tartum puodas, tuojau nuvalė užbonėlį su šaltu vandeniu nuo mūsų stalo, papuošdamas jį pagal mūsų skonį ir pageidavimą. Pakėlė pirmąjį stikliuką, riktelėjome valio mecenato garbei, pakartojome tai keletą kartų ir tik sulėidome dantis į paršiuką su krienuais, kai menininkas Matas Teliuška, šypsodamasis visa plačia burna, džiaugsmingai perspėjo mus: "Baigta su mumis, nevidonai". Kas, kodėl norėjome žinoti nesupylę nektaro į burną, bet Matas Teliuška vėl perspėjo: "Kvatokite, nevidonai, kvatokite kaip kad aš darau, kitaip iš jūsų ištemptų snukių Apvalainis supras, kad šios vaišės liks neapmokėtos, kad tašome jo sąskaiton. Kvatokite niekadėjų sūnūs, baliavokite, kad galėtumėt prisiminti ir po žeme kišami." (B.d.)

Žaibo jaunučių dalis, dalyvavę pabaltiečių lengvosios atletikos varžybose Kanadoje.

V. Bacevičiaus nuotr.

LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS KANADOJE

Š. m. rugsėjo 6 ir 7 d., estų vasaros stovykloje Udora, Ont., apie 50 mylių į šiaurę nuo Toronto, įvyko 1980 m. š. Amerikos Pabaltiečių lengvosios atletikos pirmenybės, kurias pravedė Toronto Estų Sporto Klubas "KALEV".

Šalia pabaltiečių, varžybų rengėjai pakvietė dalyvauti kaip svečius ir Toronto suomių, lenkų ir ukrainiečių, tuo būdu padarydami kvietines varžybas, iš kurių buvo išvestos pabaltiečių pirmenybės. Ši kombinacija buvo labai vykusiai, kadangi beveik padvigubino dalyvių skaičių, gerokai padidino kompeticiją ir suteikė pirmenybėms tarptautinių varžybų atspalvį. Varžybos vyko vyrų, moterų ir visose prieauglio klasėse.

Varžybos sutraukė apie 200 dalyvių, iš kurių virš 80 lietuvių, toliau sekė virš 40 suomių, virš 30 lenkų, o likusius sudarė latviai, estai ir ukrainiečiai. Gana ironiškai skamba, kad pačių šeiminių, estų buvo mažiau.

Žaidynių organizacija buvo gera. Stovyklos sportiniai įrenginiai tiesiog stebėtini: pilno didumo stadionas lengv. atletikai bei futbolui, 50 m. plaukymo baseinas ir aikštynas tenisui, krepšiniui bei tinkliniui. Jau ištuštėjusios stovyklos patalpos buvo panaudotos sportininkų apnakvidinimui už simbolišką \$1.00 kainą. Stovyklos valgykloje maistas buvo gaminamas beveik savikaina. Šeiminių nuoširdumas jautėsi visur, kas sudarė ypatingai jaukią nuotaiką.

Pačių varžybų pravedimas buvo pusėtinai sklandus, turint galvoje, kad nelengva buvo koordinuoti 108 rungčių pravedimą 11-koje klasių. Trumpos atidarymo ceremonijos buvo pradėtos gana įspūdingu paradu įžygiuojant 6 tautybių sportininkams su savo vėliavomis. Deja, dėl kažkokio nesusi-

pratimo, lietuviai savo vėliavos neturėjo. Vienok lietuvių grupė buvo pati didžiausia ir gerai apsirengusi, dominuojant Clevelando žaibo žaliosioms ir Toronto Aušros raudonosioms uniformoms. Dalyviams išsiriškiavus ir sugrojus Kanados himną varžybas atidarė ESC Kalev pirmininkas R. Rass. Estų sportininkas perskaitė žaidynių priesaiką. Pabaltiečių Sporto Federacijos vardu dalyvius sveikino vicepirmininkas ir lengv. atletikos vadovas Algirdas Bielskus, kartu įžiebdamas fakelą su kuriuo kitas estų sportininkas, apibėgęs apie stadioną, uždegė žaidynių ugnį. Tautybių vėliavos buvo iškeltos specialiai paruoštuose stiebuose ir sportininkai apleido aikštę.

Lietuvių pirmenybės buvo išvestos iš šių varžybų, taigi lietuviams šios žaidynės buvo trejopos. Iš virš 80 lietuvių dalyvių Clevelando žaibo buvo — 38 ir Toronto Aušros 32. Iš likusių dalyvių po keletą turėjo Chicago Lietuvių Lengv. Klubas, Hamiltono Kovas, Londono Tauras ir Toronto Vytis. Taigi, išskyrus Pasaulio Lietuvių Žaidynes 1978 m., šios lietuvių pirmenybės buvo skaitlingiausios per paskutinį dešimtmetį. Malonu pastebėti, kad labai suaktyvėjo Toronto Aušra, sugrįžęs treneriui Algiui Malinauskui. Pagyrimo verti 4 Chicago vyrukai, vadovaujami Aliaus Meilau, nepabugę ilgos kelionės.

Pabaltiečių pirmenybėse, latviai ir estai buvo labai silpnai atstovaujami, todėl lietuviai, su mažomis išimtimis, laimėjo beveik visas rungtis. Taigi, jeigu nebūtų buvę pakviesti suomių, lenkų ir ukrainiečiai, šios varžybos būtų buvę lietuvių pirmenybės, suruoštos estų. Ypatingai buvo pasigęsta latvių, taip stipriai pasirodžiusių Laisvės Olimpijadoje, liepos mėn. pradžioje.

Lietuvių pirmenybės ryškiai dominavo Clevelando žaibas, laimėdami 64 iš 97 lietuvių pirmenybių rungčių. Lietuvių varžybose buvo geriausia pasirodyta prieauglio klasėse, ypatinai jaunesnėse. Vyrų ir moterų klasėse su pora išimčių, dalyvių buvo labai mažai. To pasėkoje, išvedant lietuvių pirmenybės, daugumoje rungčių jaunių A ir vyrų klasės buvo sujungtos kartu. Dauguma mūsų iškilesnių lengvatietų vyrų bei moterų klasėse varžybose nedalyvavo, kadangi jų sezonas yra pavasaris ir šiuo laiku nėra paruoštyje.

Iš nemažo mūsų būrelių, pravartu paminėti mūsų rutulio ir disko rekordistą Arvydą Barkauską (Londono Tauras) vyrų klasėje ir visapusišką Rūtą Maželytę (žaidėjas) — moterų. Jaunių A klasėje ryškiai išsiskyrė sprinteriai Tadas Kijauskas ir Algis Zylė (abu žaidėjas) ir visapusiškas Tomas Dundzila (Chicago LLK). Jaunių C klasėje pažymėtas buvo visapusiškas R. Novak (žaidėjas), pagerinęs net 4 pabaltiečių pirmenybių rekordus ir Danius Barzdukas (žaidėjas), universalus bėgikas. Iš skaitlingo pačio jauniausio prieauglio išskirtini Jonas Natkevičius ir Petras

Lietuviai Carterio rinkiminėje kampanijoje

Prieš ketverius metus, Carterį išrinkus JAV prezidentu, Rimui Česonui, kuris tuo metu aktyviai buvo įsijungęs į prezidento rinkiminę akciją, Baltųjų Rūmų durys buvo vis plačiau atveriamos ir jis pradėjo megsti pažintis su gana aukšto rango administracijos pareigūnais. Dėl to, kaip žinome iš spaudos, talkininkaujant ir kitiems mūsų tautiečiams, lietuviai kviečiami į valdines komisijas, turi progos susitikti su atsakingais pareigais einančiais valdininkais ir jiems pristatyti opiusius lietuvių reikalus. Prieš pora metų prezidento žmonos rūpesčiu Baltuose Rūmuose buvo suruoštas gana dideliame lietuvių būriui specialus priėmimas. Galima sakyti, kad Baltųjų Rūmų durys niekada lietuviams nebuvo taip plačiai atvertos, kaip šiuo metu.

Š. m. liepos 25 R. Česonis buvo pakviestas į visuomeninę komisiją, šį rudenį vykstančią į Madrido konfe-

renciją, kurioje bus peržvelgta prieš 5 metus Helsinkyje 35 valstybių pasirašytų susitarimų vykdymas. Visuomeninės komisijos, į kurią įeina tik vienas pabaltietis, nariai galės savo pageidavimus perduoti Valstybės departamento pareigūnams ir Helsinkio komisijos, vadovaujamos kongr. D. Fascell, nariams. Lietuvio atstovo buvimas delegacijoje ir artimi kontaktai su jos nariais, gali paskatinti amerikiečius drąsiau konferencijoje kelti pavergtų tautų reikalus, ypač pabaltiečių.

Dabartinėje rinkimų akcijoje Česonis yra pakviestas į tautinių grupių Carter-Mondale perrinkimo komitetą, to komiteto pirmininku. Jo uždavinys plačiai supažindinti JAV lietuvių su Carterio atliktais darbais ir ateities užmojais. Šiam reikalui jis yra suformavęs Lietuvių Carter-Mondale perrinkimo komitetą, į kurį įeina Jūra Viesulienė, chemikė, aktyvi veikėja jaunimo tarpe, Philadelphiaus V. Krėvės šeštadieninės mokyklos vedėja, Feliksas Andriūnas, plačiai žinomas visuomenininkas ir Birutė Valašienė, aukomis ir darbu nuoširdžiai remianti įvairius lietuviškus užmojus.

Rugsėjo 10 Česonio rezidencijoje New Jersey buvo sušauktas pirmsais posėdis, kuriame smulkiai buvo išgildinta informaciniai, finansiniai reikalai, komiteto praplėtimas, pagelbininkų angažavimas ir kitos problemos.

Iki šiol komitetui sutiko talkininkauti dr. Vytautas Vardys, rašytojas Liudas Dovydenas, inž. Bronius Nainys, Stasys Džiugas, dr. Elona Vaišnienė, Gintė Damašytė, Viktorija Lenkauskaitė ir Jonas Nasvytis. Į komitetą planuojama pakviesti ir daugiau žmonių, ypač iš didesnių lietuvių kolonijų.

Br. Vaškaitis

Taraška (abu žaidėjas) bei Rimas Čuplinskas (Aušra) — berniukų D klasėje ir Aleksandras Žaliauskas (Aušra) — berniukų E klasėje.

Iš mergaičių prieauglio neabejotinai geriausia pasirodė Ondrė Čuplinskaitė (Aušra) ir Adria Motiejūnaitė (žaidėjas) — abi mergaičių D klasėje.

Varžybų metu buvo pagerinta 13 pabaltiečių ir 11 lietuvių pirmenybių rekordų.

Kiekvienoje klasėje už iškiliausią pasekmę buvo skiriamos specialios dovanos, kurių laimėtojai yra:

Arvydas Barkauskas (Londono Tauras), Rūta Maželytė (žaidėjas), Tadas Kijauskas (ž.), Gytis Barzdukas (ž.), Vida Kijauskaitė (ž.), R. Novak (ž.), D. Simanavičiūtė (Aušra), Jonas Natkevičius (ž.), Adria Motiejūnaitė (ž.), A. Žaliauskas (Aušra). (b)

Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos žaidymo laimėtojai. Iš dešinės: Biliūnas, Novickas, Merkys. Juos sveikina J. Velykis ir dr. A. Miliauskas. V. Bacevičiaus nuotr.

Kalifornijos lietuviai

Sukaktuvininkas Vincas Juodvalkis (kaifėje) švenčias 80 metų sukaktį, su bičiuliais V. Zeleniu, J. Petroniu ir Pr. Dovydaičiu, pritariant akordeonistui R. Polikaičiui, dainuoja su-tartinę.

Aštuonios dešimtys rugsėjų

Ak, seniai, jau seniai vaikšči-
nėjau aš čia
Ir gėrėjaus pavasario saulė
skaisčia
Jau laikai nebe tie,
Viskas mainos kasdien. —
Nebe ta jau nei tu, mano
vargšė širdie...

Siais jautriais poeto V. Mykoliaičio-Putino eilių žodžiais pradėjo sveikinimą Vincui Juodvalkiui jo artimieji, likę Tėvynėje už geležinės okupan-to nuliedytos uždangos. Oskai-tė šį ilgą, jautrų, meilę ir ilgė-siu perpintą laišką dukterė Ste-fa, kuri drauge su vyru, Dirvos redaktorium Vytautu Ged-gaudu, buvo atvykusi iš Cle-velando į savo Tėvelio am-žiaus aštuonesdešimtąjį jubi-lijų. Kiti šios iškilmingos šventės artimieji svečiai buvo: taip pat iš Clevelando sūnus Liudas su šeima ir Alex Salton su žmona iš San Francisko.

Los Angeles gyventojai, ALT S-gos Centro Valdybos narys Vincas Juodvalkis, jr. ir jo žmona Aldona, rugsėjo 6 d. savo mielam tėveliui ir uošviui iškėlė šaunią puotą į kurią, be artimųjų suvažiavusių iš toli-mų vietovių, sukvietė didelį būrį bičiulių iš Los Angeles ir apylinkių.

Gražiai išpuošta Tautinių Namų salė užė, klegėjo ir griausmingai skambėjo 'Valio, valio, ilgiausių metų'. Sveiki-nimo žodį tarė ALT S-gos CV pirmininkas Antanas Mažeika ir ilgametis šeimos draugas, ALT S-gos L.A. skyriaus ir Tautinių Namų pirmininkas Jonas Petronis, kuris nostalgis-kai prisiminė tuos jaunystės laikus, kai solenizantas, taip

Sukaktuvininkas Vincas Juodvalkis

kaip savo vaikus ir jį, lyg tik-ras tėvas, išbardavo ir pamo-kydavo. Vėl skambėjo taurės, nuoširdus susirinkusių 'valio'. Ir ne vienas susimastė, ne vie-nam slapčia sužibo ašara, pa-galvojus apie tai, kiek daug mūsiškių, taip kaip ir Vincas Juodvalkis, tokį ilgą ir pras-mingą gyvenimo kelią žengia pusiau perskrosta širdimi - vie-na pusė čia, o antroji ten, mieloje Tėviškėje, kur židinio ugnį saugoti pasiliko artimiaus-i ir brangiausi šeimos nariai.

Amžiaus nei pergyvenimų nepalaužtas, daug jauniaus at-rodantis nei jo švenčiami aš-tuoniasdešimt rugsėjų, soleni-zantas atsistojo trumpam pa-

Dalis dalyvių Los Angeles neolituonų iškylėje p.p. Gudauskų sodyboje. St. Petravičiaus nuor.

Los Angeles neolituonų iškylėje

Vasaros karščiams ir atostogoms praėjus, nauja darbymetė ir mokslo metų pradžia vėl atgūžėjo. Se-nais, laikais Neprikl. Lietu-voje Korp! Neo-Lithuania semestro pradžioje rengda-vo "initium semestri" su-buvimus. Tad, šiais metais Los Angeles neolituonai, mielai pasinaudodami mūsų vicepirm. kolegės Dainos tē-velių dr. Juozo ir Giedrės

dėkos žodžiui. Svečiai stebė-josi ir grožėjosi puikia soleni-zanto išvaizda ir jaunuoliška laikysena. Šis gražiosios Aukš-taitijos sūnus gimė Utenos apskrityje 1900 metais, toje karto-je, kuri laisvai Lietuvai ku-riantis, sužydėjo pirmoje jau-nystėje. Nepriklausomai Tė-vynei žengiant pirmuosius žingsnius, Vincas Juodvalkis isijungė į valstybinę tarnybą, kurioje išbuvo iki okupacijos, kuri jam, kaip ir tūkstančiams kitų, išardė rūpestingai pla-nuotą gyvenimo kelią. Vėliau karas, pasitraukimas iš Tėvy-nės ir sunki tremtinio-emigran-to dalia. Nepalūžo jis tačiau nei siela nei kūnu ir išliko te-betikintis Lietuvos prisikėli-mu.

Užbaigiant noriu vėl paci-tuoti ištrauką iš to taip toli at-keliavusio laiško jį mylinčių šeimos narių, kurie vis mažiau ir mažiau vilčių turi vėl kada nors susėsti prie bendro šven-tiško stalo:

'Ilgus kelius nuėjote, skaus-mingus širdies dūžių isken-tėtė, daug darbų nudirbo-te, kol pasiekėte šį gražų Sa-vo jubiliejų ...

Geriausią mūsų linkėjimai - sveikatos, dar ilgų gyveni-mo metų, rudeninės ramy-bės! Juk gražus kiekvienas metų laikas.'

Manau, kad tą šventišką rugsėjo šeštosios dienos popietę Tautinių Namų salėje nebuvo nei vieno dalyvio, kuris nepri-sidėjo prie tų gražių, nuošir-džių linkėjimų, dar širdyje pri-durdami - sulaukti Tėvynės prisikėlimo ir pastatyti taip il-gai nešiota klajūno lazda prie seniai palikto, bet niekuomet neapleisto ir visuomet, nors iš tolo, globoto šeimos židinio.

(R.S.)

Gudauskų malonių sutikimu leisti mums sudrumsti jų "senojo dvaro" sodo rimtį ir ramybę, š. m. rugsėjo 7 d. surengė jaukų ir smagų Initium Semestri — Iškylą jų sodyboje.

Na, ir prigūžėjo virš pus-antro šimto (ir tai tik kor-

porantų ir jų kviestų prie-telių, nes iškyla nebuvo vie-ša) nuo lopšinio prieauglio iki žilagalvių, 90% atstova-vusieji jaunąją ir vidurinę kartą, bet su 10% neatsiliko ir senimas. Ir bičiuliaivosi, ir krykštavo, ir į ausį kugž-dėjo mūsų akademinis jauni-mas, ir ateitininkai, ir skau-tai, ir neolituonai ir dar į korporacijas neįstojusieji! Toks jaunimas, tai mūsų visų pažiba ir savo kultūrin-gu bendravimu — akibrokš-tas senimui. Vivat Acade-mia!

Kad nemeluojų, tai gali paliudyti ir pats Dirvos redaktorius V. Gedgaudas, kuris su Ponia savo dalyva-vimu mūsų šioje šeimyniš-koje popietėje, mus visus taip maloniai nuteikė.

Korp! Neo-Lithuania pir-mininko dr. Em. Jarašūno pakviesti, visi dalyviai pasi-gardžiudami užkandžiuo korporančių ar korporantų šeimos narių pagamintus skanėstus ir vasaros trošku-lį nuramindami, patys pasi-rinkdami pagal savo užgai-das sau tinkamą mišinį prie bendro išgėrimo stalo. Šioje

(Nukelta į 12 psl.)

Vladas Šakalys, neseniai iš Lietuvos atbėgęs laisvės kovo-tojas, Los Angeles neolituonų iškylėje jaunimo buvo sutik-tas audringomis avacijomis.

ALT S-GOS LOS ANGELES SKYRIUS

š. m. lapkričio 8 d. 7:30 val. vak.

LOS ANGELES LIETUVIŲ

TAUTINIULOSE NAMUOSE,

3356 GLENDALE BLVD.

RENGIA

DIRVOS 65 M. JUBILIEJAUS
MINĖJIMĄ IR BALIŲ

Visą programą atliks vietos jaunimas. Bus trumpa akademija, po kurios meninę programą atliks VITA POLIKAITYTĖ ir DAINA GUDAUS-KAITĖ, akompanuojant RIMUI POLIKAIČIUI. Šo-kiams gros jaunimo orkestras. Įėjimo kaina, su karšta vakariene ir gėrimais, 15 dol. asmeniui.

Visi maloniai kviečiami atsilankyti.

ALT S-GOS LOS ANGELES
SKYRIAUS VALDYBA

Grupė svečių prie vaišių stalo.

Korp! Neo-Lithuania Los Angeles padalinio pirm. dr. E. Jarašūnas kviečia vaišintis. Šalio jo sodybos savininkė komp. muzikė Giedrė Gudauskienė. Kairėje matomas fil. Ed. Balceris, besirūpinas svečiais, kad nuotaika būtų puiki.

LOS ANGELES NEOLITUANŲ IŠKYLOJE

(Atkelta iš 11 psl.)

iškyloje dalyvavo mūsų mielas konsulas V. Čekanauskas su visa šeima ir VLIKo vicepirm. Liūtas Grinius, kuris iš Washingtono atlydėjo mūsų šios dienos ypatingą svečią, tik neseniai ištrūkusį iš enkavedistų nagų, nenuilstamą lie-

tuviško pogrindžio kovotoją Vladą šakalį.

Korp! pirm. dr. Em. Jarašūnas pristatė mielą svečią, kaip tikrą, užgrūdintą LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJĄ.

Svečias Vl. Šakalys suglaustai papasakojo savo "golgotos" kelius į laisvę iš neišvengiamų kankinimų ir

mirties ir pavaizdavo pogrindžio rezistencinę veiklą Tėvynėje, pabrėždamas, kad kovotojų už laisvę kančios ir mirtys "per se" nieko nereikštų, jei jos nepriartintų laisvės rytojaus. Nė viena patriotinė ašarėlė nuriedėjo per susirinkusiųjų skruostus, širdyse pergyvenus pavergtų brolių ir sesių didvyrišką kovą ir jų kančias. Vl. Šakalys tikrai yra pats pirmasis pabėgėlis, užgrūdintas žiaurioj kovoj prieš okupantą, aukštos erudicijos ir nepalaužiamos valios laisvės kovotojas, teikiąs mums visiems vėl naujų vilčių. Duok Dieve, kad tokių daugiau atsirastų šiapus ir anapus.

Pirmam kasdieninės duonos kąsneliui šiame laisvės krašte mielam tėvynainiui pirm. E. Jarašūnas neolituanių vardu įteikė žaliukę šimtinę, o BALFo pirm. Vl. Pažiūra iš dalyvavusiųjų dar surinko keletą šimtinių.

Tautos šventės dviasia užvaldė visus mūsų svečius, o neolituanių jautėsi patys laimingiausi, nes mūsų šeima buvo pati pirmoji, kurioje šis mielas ir ypatingas lietuvis-patriotas, svečiavosi. Ačiū mielas Laisvės Kovotojui Vl. Šakaliui ir jo globėjams už šią išskirtinę progą!

Tad, ir ne nuostabu, kad ir nusileidusi saulėlė, ir medžių tamsūs šešėliai ir sodo prieblanda neišbaidė jaunimo iš šio "senojo dvaro", o jaunatvės dainos dar skambėjo ir nakties glūdumai užslinkus.

Ne vien tik auksas valdo visus. Ne vien tiktai dosni dr. Juozas ir kompozitorės Giedrės Gudauskų pinigė, bet jų atvira ir nuoširdi lietuviška "dūša" mus visus jaudina ir stiprina. Šioje šeimoje kiekvienas jaučiasi, kaip savas, čia visiems atviros visos durys, spintos, šaldytovai, sodo vaisiai ir uogos, o svarbiausia lietuviš-

Planuoja 'Lietuviškų sodybų' statybą

JAV LB-nės Krašto Valdybos Socialinių reikalų komisija, susidedanti iš: dr. Antano Butkaus, dr. Vytauto Bieliausko, Raimundo Kudukio, dr. Reginos Kulienės, Jūratės Neimanienės, adv. Algio Širvaičio, Broniaus Snarskio, Jono Šoliūno, Vytauto Staškaus, Povilo Šukio, Galinos Sužiedėlienės ir Vacio Vinclovo, pradeda vykdyti vieną iš didžiausių planų "Lietuviškų sodybų" statybos organizavimą prie didesnių lietuvių kolonijų JAV-se. Jas, be atitinkamos JAV Federalinės valdžios paramos, įsteigti vargu ar pajėgsime, tad ruošiamės projektus tai paramai gauti. Tam įgyvendinti šalia kitų skubiai reikia: a) kandidatų parinkimo, b) tikrosios lietuvių socio-ekonominės būklės duomenų.

Komisijos specialistai paruošė surašinėjimo anketą pagal JAV Federalinės valdžios reikalavimus finansinei pagalbai gauti. Tos anketos būdu reikia praveisti 60-ties metų amžiaus ir vyresnių lietuvių surašymą. Anketos yra ne asmeninės ir joje suteikti duomenys bus laikomi paslaptįje. Nei valdžios, nei privatus asmenys, ar jų organizacijos, žinies suteikusių asmens pavardės nesužinos. Surašinėjimą JAV-se koordinuoja komisijos pirm. dr. Antanas Butkus ir inž. Bronius Snarskis. Surašinėjimą jau vykdo LB-nės Hot Springs, Ark. apylinkė.

Ohio apygardoje surašinėjimo organizavimas vykdomas šiuo metu ir apklausinėjimas bus pradėtas tuoj pat.

1981 metais įvyks kas dešimtais metais ruošiamos Baltųjų Rūmų Konferencijos dėl Senatvės (WHCA). Joms tinkamai pasiruošti ir pristatyti specifinius europiečių etninių grupių reikalavimus, Katalikų Universitetas Washingtono iš Federalinės valdžios gavo specialią paramą (grant) ir ruošia tų tautybių atstovų dvi regionalines konferencijas rezoliucijom paruošti. Jų tikslas pristatyti mūsų specialius pageidavimus valdžios paramai gauti. Šios konferencijos įvyks Baltimorėje spalio mėn. ir Clevelande — gruodžio 4-6 dienomis. Lietuviai turės teisę siųsti po 15 delegatų su balsavimo teise. Apygardų

ir apylinkių valdybos prašomos parinkti tinkamus kandidatus.

Norėdami tinkamai WHCA pasiruošti ir pristatyti tinkamus projektus, turime surašinėjimą įvykdyti iki šių metų galo. Visose kolonijose iki šio termino surašinėjimo praveisti nebus įmanoma, tad reikia tai padaryti bent poroje vietovių. Hot Springs LB-nės apylinkės valdyba, kaip minėta, surašinėjimą jau vykdo. Tvirtai tikim, kad tą uždavinį visi bendrai įvykdysim ir Clevelande. Juoba, kad šios apylinkės valdybai su pirm. J. Malskiu didelių uždavinių įgyvendinimas jau pasidarė gražia tradicija.

Lietuviško solidarumo vardu ir mūsų senelių geroi, nuoširdžiai kviečiame visus lietuvius bendrai taktai tą didelį uždavinį tinkamai atlikti.

Sėkmingas žinių surinkimas bus tik tada užtikrintas, kai bus apklausi visi to amžiaus žmonės. Kitoje LB-nės apylinkėse surašinėjimą vykdysim 1981 metais.

**JAV LB-nės KV
Socialinių Reikalų
Komisija**

CHEMICAL ENGINEER

BS degree with minimum 4 years experience in process/project design in edible oil or chemical process/industry. Instrumentation experience helpful. Salary commensurate with experience. Moving expenses paid.

LEAD MECHANICAL ENGINEERING

TECHNICIAN/DRAFTSMAN

Excellent opportunity for experienced technician/draftsman with minimum 3 years experience in commercial/industrial HVAC design and layout. Salary open. Moving expenses paid.

PROCESS PIPING DRAFTSMAN

Minimum experience of 2 years in process piping drafting. Salary commensurate with experience.

LEAD PROCESS PIPING DESIGN TECHNICIAN/DRAFTSMAN

Minimum experience of 5 years in process piping design/drafting. Salary open. Moving expenses paid.

ELLERS, FANNING, OAKLEY, CHESTER & RIKE, INC.

700 Falls Building

Memphis, Tennessee 38103

901-526-7321

Equal Opportunity Employer

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES

3-11 AND 11-7 SHIFTS

To work & live in a small Congenial Community & Hospital.

Immediate openings for full or part time, in charge and staff positions in our special care unit. Work in a modern unit with the latest equipment and a staff that takes pride in giving close, personal patient care. Benefits include health insurance, master medical, prescriptions, dental, retirement fully paid by the hospital, accident and sickness, maternity and life insurance, educational assistance and many others. Enjoy small town living with the advantage of a large city and Michigan State University only a few miles away. Contact the personnel office, CLINTON MEMORIAL HOSPITAL, 803 So. Oakland, St. Johns, Michigan 48879. 1-317-224-6881. E.O.E. (36-38)

TURĖKIT MALONUMĄ PAMATYTI TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĘ SAVO NAMUOSE

Iš 1980 m. Šokių šventės speciali video juosta gali būti matoma jūsų pačių TV ekrane, naudojant Beta formato video aparatą. Rodymo laikas 1 valanda. Matysit šventę nuo pradžios iki uždarymo, pradedant himnu ir daugumos šokiais. Kaina juostos 65 dol. Siųskite šiandien:

**MIKE KRIVINSKAS,
P. O. BOX 902
ELYRIA, OHIO 44036**

Tai yra žavi dovana.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaitos įdėjus atitinkama suma.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.

**Saint
Anthony
Savings**

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Floridos lietuviai

TRAGIŠKAI ŽUVO PETRAS LEPEŠKA

Tai turėjo būti smagus vieno penktadienio vakarinis pasivažinėjimas. Rugsėjo 12 d. iš West Palm Beach aerodromo pakilo nedidelis lėktuvas, valdomas keturių įgulos narių su 30 keleivių — daugiausia nuotaikingo, pramogaujančio jaunimo. Lėktuvas juos visus turėjo nuvežti į Karibų salyno Freeport salą. Čia jie buvo numatę aplankyti vieną didžiulį kazino, skaniai pavakarieniauti, kiek pašokti ir tuojau po pirmojo scenos vaidinimo, tą patį vakarą sugrįžti atgal į namus. Tačiau, besirengiant leistis, maždaug apie 25 mylias nuo aerodromo lėktuvas nukrito į vandenyną, kuris šioje vietoje yra 1800 pėdų gylio, ir visi keleiviai drauge su įgula žuvo — nei vienas neišsigelbėjo. Nelaimės priežastis dar neišaiškinta ir vargu ar kada bus išaiškinta, nes nėra jokios vilties iš vandenyno dugno iškelti lėktuvą.

Šis nelemtas įvykis sukrėtė visą šią apylinkę. Tačiau labiausiai buvo prietenkti vietos lietuviai, kai kitą dieną vietos televizijos programoje buvo pradėta skelbti žuvusiųjų pavardės ir jų eilėje paskaitėme Petro Lepeškos pavardę. Žinia žaibo greičiu apskriejo visą Floridą ir giliai sujaudino visus lietuvius.

P. Lepeška vos prieš dvejus metus atikėlė iš Clevelando į Floridą ir nuolatiniame gyvenime įsikūrė Juno Beach žiemovietėje. Jis gavo atsakingą ir jo mėgiamą spaudos darbą Gee & Jenson įmonėje, labai trumpu laiku joje įsitvirtino ir

nesenai buvo paskirtas įmonės reklamos skyriaus vedėju. Buvo labai gero, taikaus būdo, tad labai greitai įgijo daug draugų. Įmonės vadovybė didžiai vertino jo gabumus ir pareigingumą, o bendradarbiai gėrėjosi jo draugiškumu ir širdingumu. Tad nenuostabu, kad jo mirtis buvo ir jiems visiems skaudus ir sunkiai užgydomas smūgis.

Štai, vietinis Palm Beach Post laikraštis sekmadienio laidoje šitaip rašo: "Jie visi trys dirbo, žaidė ir mirė drauge. Gee & Jenson bendrovė neteko trijų savo tarnautojų. Jie visi trys buvo geri draugai, visi trys buvo dar nevedę. Peter Lepeška apie 30 metų amžiaus buvo vedėjas graphic-design skyriaus. Petras buvo labai gabus ir talentingas specialistas. Jo viršininkas yra pareiškęs — aš dar niekad nemačiau tokio gero specialisto, kaip jis. Jam buvo pavesta paruošti šios įmonės spaudos leidinius. Bus visai neįmanoma jį pakeisti. Lepeška, gimęs Vokietijoje, neseniai sugrįžo iš ilgesnės atostoginės kelionės Europoje. Jis buvo visų mūsų geriausias draugas ir lengvai sugyvenamas asmuo. Jis buvo didelis vyras — kuklus ir atletiškas."

Miela skaityti tokius gražius žodžius svečioje spaudoje apie mūsų viengentį. Tačiau dėlto dar labiau gaila, kad staigi, netikėta, nelaukta ir tragiška mirtis nukirto jo gyvybės siūlą. Jis turėjo apleisti šią žemę ir mus visus kaip tik tada, kai visa jaunystės jėga įžengė į gyvenimo sukurius, pradėjo kilti savo pašaukime, neužilgo ketino sukurti šei-

Atsisveikinant su a. a. dr. J. Balčiūnu. Prie karsto kairėje stovi L. Balčiūnaitė, D. Staniškytė, prel. V. Balčiūnas ir R. Balčiūnas.

DR. JURGI BALČIŪNĄ AMŽINYBĖN IŠLYDĖJUS

1980 m. rugsėjo 6 d. Clevelande po sunkios širdies ligos mirė dr. Jurgis Balčiūnas. Rugsėjo 10 d. palaidotas Visų Sielų kapinėse.

Su dr. Jurgio Balčiūno mirtimi netekome vėl vieno veiklaus lietuvių patrioto, kuris išėjimo gyvenime paliko gana ryškius savo pėdsakus. Tai daktaras, kuris rūpinosi ne tik žmonių fizine sveikata, bet ir lietuviškąja dvasia, kad ji neužgęstų svetimoje aplinkoje. Šis momentas ypač buvo ryškus kada jis susidurdavo su mūsų jaunimu bei įvairiose organizacijose, kuriose aktyviai reikšdavosi.

Dr. J. Balčiūno visuomeninis gyvenimas labai aktyviai jau pradėjo reikštis Lietuvoje nuo pat mokyklinio amžiaus. Ypač aktyviai reikšėsi studentaudamas studentų ateitininkų eilėse. Čia jis buvo vienas iš stud. ateitininkų korp. Gajos steigėjų ir vėliau jos antrasis pirmininkas. Pastebėjus jį kaip darbštų ir pareigingą katalikišką organizacijų veikėją, Lietuvos vyskupai skiria dr. J.

A. A. dr. Jurgis Balčiūnas

Balčiūną vyriausiu KVC valdybos nariu.

Šalia katalikiškos veiklos velionis reikšėsi ir ekonominiame gyvenime. Kaune buvo įsteigęs akcinę bendrovę Tauras.

Tačiau savo veiklos vaisių tėvynėje dr. J. Balčiūnui neteko sulaukti. Karo audros ir antroji bolševikų okupacija jį su daugeliu to paties likimo lietuviams nubloškė į Vokietiją. Čia jį matome vėl aktyviu lietuvių bendruomenės darbuotojus. Regensburge buvo suorganizavęs Liet. Raudonojo skyrių ir aktyviai reikšėsi visame išėjimo gyvenime.

Iš Vokietijos atvykęs į šį kraštą vėl aktyviai įsijungia į lietuviškąją veiklą. Čia vienas iš Liet. Katalikų Federacijos pirmininkų, steigėjas Ohio lietuvių gydytojų sąjungos ir pasaulio lietuvių draugijos narys. Šalia profesinės organizacijos aktyviai reikšėsi Krikščionių Demokratų partijoje. Be to visada matome jį Dainavos stovykloje, tai nuolatiniame šios stovyklos gydytojas ir didelis jos rėmėjas.

Vėlionis pasižymėjo ne vien tik savo šakota veikla lietuvių visuomenėje, bet ir savo gyva dvasia, šypsena ir optimistiniu pažiūra į gyvenimą.

Vėlionis buvo gimęs 1906 m. Vilkaviškio apskr., Rėčiūnų kaime. Baigęs Biržų gimnaziją ir 1933 m. Vytauto Didžiojo universitetą, medicinos fakultetą. Savo profesijoje darbavosi Kaune, buvęs Čiobiškio vaikų

prieglaudos ir invalidų namų gydytojas.

Vokietijoje gydo tremtinius. Atvykęs į Ameriką 1952 m. gauna šio krašto med. praktikos teises. Dirba Cambridge, Ohio, vėliau savo kabinetą atidaro Strassburg, Ohio. Paskutiniu metu po daugelio metų med. praktikos, jau poilsio ir buvo įsikūręs Bolivar, Ohio.

Į laidotuves buvo suvažinę didelės Balčiūnų šeimos broliai, sūnūs, dukterys, giminės ir artimieji.

Laidotuvių namuose maldas pravėdė, brolis prel. Vyt. Balčiūnas. Prie karsto atsisveikinant kalbėjo: dr. J. Meškauskas, dr. J. Stanikaitis, J. Laučka CK, A. Kasulaitis, P. Skardis, dr. H. Brazaitis, S. Laniaskas ir V. Mariūnas.

Šv. mišias atnašavo prel. V. Balčiūnas, koncelebruojant kunigams G. Kijauskui, SJ, kun. J. Kidykui, SJ, kun. B. Ivanauskui, kun. P. Patlabai. Šv. mišių metu giedojo sol. V. Balčiūnienė.

Pilnutinė DMNP šventovė meldėsi už jo sielą ir ilga virtinė mašinų palydėjo jį į amžino poilsio vietą Visų Sielų kapus. Kapuose švytinti ankstyvo rudens saulutė lyg priminė jo vis spindinčią asmenybę. Sugiedota Marijos giesmė ir Lietuvos himnas. Brangiam Dr. J. Balčiūnui linkime amžinos ramybės. (ib)

• **Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos** metinis susirinkimas įvyks Clevelande Lietuvių Namuose lapkričio 2 d., sekmadienį, 12 val. darbo posėdis, po to pietūs ir programa. Kalbės prof. Vytautas Bieliauskas.

• **Dr. Stepas Matas**, Republic Steel Tyrimo Centro direktorius, išvyksta keletai mėnesių į Harvard universitetą specialiomis studijom.

WANTED EXPERIENCED SEWING MACHINE OPERATORS

Experienced, factory sewing machine operators to fill available sample making positions. Steady 5 day week.

APPLY IN PERSON
BRIDAL ORIGINALS INC.
1717 OLIVE ST.
ST. LOUIS, MO.
or call for appointment 314-436-0070 (29-38)

ROLL FORM OPERATION SETUP/OPERATORS

HAWORTH, INC. has an immediate opening for a roll form setup/operator for our Douglas, Mich. plant.

The successful applicant will have a minimum of one year of specific experience in the operation and setup of roll form equipment.

Demonstrated mechanical aptitude and the ability to read blue-prints are required. A background demonstrating ability to adjust and operate to roll form machinery to meet very close tolerances is necessary.

In return, HAWORTH offers both wages and fringe benefits which the applicant will find attractive

To apply, send a resume to, or complete application form at:

INDUSTRIAL RELATIONS OFFICE

HAWORTH

OFFICE INTERIOR SYSTEMS

545 East 32nd Street Holland, MI 49423

An Equal Opportunity Employer

Iš arkivyskupo J. Matulaičio minėjimo šv. Jurgio parapijoje rugsėjo 14 d. Viršuje prie prezidiumo stalo: P. Alšėnas, klebonas B. Ivanauskas, Tėv. P. Baltakis, OFM, ir Rytas Babickas.

• Šiluvos Marijos šventės proga, š. m. rugsėjo 14 d. šv. Jurgio parapijos bažnyčioje buvo pašventinta naujai įruožta arkivyskupo Jurgio Matulaičio paminklinė lenta, sukurta dail. Birutės Vilkutaitytės - Gedvilienės. Fundatoriai — Aušra ir Rytas Babickai.

Asistuojant kleb. kun. B. Ivanauskui, šv. Mišias aukojo svečias kunigas Paulius Baltakis, O.F.M., lietuvių pranciškonų provincionas. (Parapijos vikaras kun. J. Bacevičius buvo išvykęs su reikalais). Tėvas P. Baltakis savo pamoksle nagrinėjo Dievo, šv. Marijos ir žmonių santykiavimą. Parapijos choras su Irena Grigaliūnaite, vadovaujant Rytui Babickui, iškilmingai giedojo šv. Mišių ir Marijos giesmes.

Po pamaldų parapijos salėje sekė arkivyskupo Jurgio Matulaičio minėjimas. Pagrindinį žodį apie Jurgį Matulaitį tarė tėvas P. Baltakis. Be to kalbėjo Rytas Babickas, Paulius Alšėnas paskaitė iš Matulaičio raštų. Pr. Razgaitis, šv. Jurgio parapijos Tarybos pirm. minėjimą pravedė. Gausi publika, pasistiprinusi skautininkių patiekta kavute ir pyragaičiais, atidžiai klausėsi kalbų.

šv. Jurgio parapija dėkinga tėv. Pauliui Baltakiui už dalyvavimą šiluvos Marijos šventėje ir praturtinus dalyvius savo gilomis nuoširdžiai išreikštomis mintimis. (abk)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• RUGSĖJO 27 D. Dirvos 65 metų jubiliejinis balius.

• SPALIO 12 D. Kultūrinėje popietėje solistai Stasys Baras, Danutė Stankaitytė, Jonas Vaznelis. Rengia Dievo Motinos parapija.

• SPALIO 18-19 D. Pr. Gailiaus meno kūrybinių parodų Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia skautai akademikai.

• SPALIO 25-26 D. Clevelando Skautijos 30 metų sukakties minėjimas.

• SPALIO 26 D. 12 val. ALto skyriaus organizacijų metinis visuotinis susirinkimas šv. Jurgio parapijos salėje.

• LAPKRIČIO 1-2D. koncertas, meno paroda ir socialiniais klausimais simpoziumas. Rengia LB.

• LAPKRIČIO 9 D. Dievo Motinos parapijos kultūrinė popietė.

• LAPKRIČIO 15 D. 7 val. vakare, L. K. V. S. "Ramovė" Clevelando skyrius rengia kariuomenės šventės minėjimą, Lietuvių namuose, viršutinėje salėje.

• LAPKRIČIO 22-23 D. Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• Gruodžio 7 d. Dievo Motinos parapijos kultūrinė popietė.

• GRUODŽIO 21 D. — šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiama Kalėdų eglutė.

• KOVO 7 D. Kent State Universiteto liet. programai paremti vakaras. Rengia LB apyl. ir apyg. valdybos.

• KOVO 15 D. Kaziuko mugė.

• BALANDŽIO 26 D. — šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių pirmoji Komunija.

• GEGUŽĖS 10 D. — šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos rengiama Motinos dienos minėjimas.

• GEGUŽĖS 31 D. — šv.

Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigimas.

PARDUODAMI NAMAI

Parduodamas Ranch tipo namas Highland Hts. 3 miegami, rūsis po visu namu, 380 pėdų sklypas. Kaina 81,900 dol.

Namas Hiller gatvė (šalia E. 185 gatvės). Mūro ir aluminijaus kombinacija — Colonial tipo. Rūsy išbaigtas poilsio ir pramogų kambarys. Atskiras skalbimo kambarys. Sutinkama dėl kainos derėtis. Skambinti Daliai Kasulaitienei įstaiga 486-2530, namų — 261-4994.

Dvigubinis

Mūrinis namas Muskoka gatvė. Dviem mašinom garažas. Kaina 58,000 dol. Kreiptis į Dalią Kasulaitienę telef. įstaiga 486-2530, namų — 261-4994.

Dvigubinis

Namas Cherokee g-vė nr. 19314. Dviejų miegamų su naujai įrengta virtuve. Rūsy po visu namu. Dviguabas garažas. Kaina 55,000 dol. Kreiptis telef. — Rita Matas — 486-2530.

VISI PASIŪLYMAI —
TURNER REALTY
501 East 185th Street
Telef. 486-2530

TURNER REALTY

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

RITA MATAS

ISTAIGOS

ADMINISTRATOR

PILNATEISE NEKILNOJAMOJO TURTO
ĮVERTINTOJA.

Bendradarbiai:
DALIA ŠIRVAITIS
ANTANAS KALVAITIS
ALGIS MATAS
TONI LINDEN
DALIA KASULAITIS
PETRAS MATAS
RAY SABALIAUSKAS
PATRICIA A. SAJOVEC
VYTAS MATAS —
teisinis patarėjas

Esame registruoti pilnateisiais nariais trijose skirtingose Multiple Listing įstaigose:

CAMLS — Cuyahoga County (Cleveland & Suburbs)

LCMLS — Lake County

RMLS — United States.

Todėl galima triskart plačiau skelbti Jūsų parduodamą nekilnojamąjį turtą. Tuo reikalu kreipkitės į bet kurį mūsų bendradarbių arba jeigu jums reikia namų įvertintojo mokesčių ar kitokiems reikalams, kreipkitės į Ritą Matienę, pilnateisę namų įvertintoją.

501 EAST 185 ST.

EUCLID, OHIO 44119

PHONE: 486-2530

MOKAME AUKŠČIAUSIA NUOŠIMTĮ

UŽ SANTAUPŲ PAŽYMĖJIMUS

6 1/2% įnešus \$100
12 mėnesių

6 3/4% įnešus \$100
30 mėnesių

7 1/2% įnešus \$100
48 mėnesiams

7 3/4% įnešus \$100
72 mėnesiams

Indėlius galima išimti bet kuriuo laiku. Tačiau už taupymo pažymėjimus, kurie išduoti 1979 m. liepos 1 d. vieniems metams ar ilgiau, nuošimtis nebus mokamas už 6 mėnesius, jei juos išimsime anksčiau nustatyto laiko. Jei indėliai deponuoti tik metams ar trumpesniam laikui, tada nuošimčiai nebus mokami už 3 mėnesius, išėmus juos anksčiau nustatyto laiko. Šiuo atveju už išimtą sumą bus mokami tik reguliarūs taupymo nuošimčiai.

PATOGIAUSIAS TAUPYMO BŪDAS REGULIARI TAUPYMO KNYGUTĖ

Už įnašus mokame

5 1/2%

Nuošimtis apskaičiuojamas kiekvieną dieną ir išmokamas
metų ketvirčiais.

SANTAUPŲ SĄSKAITOS APDRAUSTOS IKI \$40,000.

PASKOLAS NAMŲ PIRKIMUI.

Superior Savings
AND LOAN ASSOCIATION

ATIDARYTA SEPTADIENIAIS. Uždaryta pirmadieniais.

MAIN OFFICE

798 East 185th Street

481-3008

32800 Center Ridge Road 13515 Euclid Ave.
779-5915 681-8100

14406 Cedar Ave.
381-4280

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamautojai. Nelaimės valan-
doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Į Dirvos balių, įvyksiantį šį šeštadienį, rugsėjo 27 d. 7 v. v. Lietuvių Namuose, dar yra keletas vietų. Dėl rezervacijos prašom kreiptis į p. K. Karalį, tel. 229-2419. Asmenys, kurie buvo užsisakę sau vietas, bilietus galės atsiimti prie įėjimo į salę.

KULTūros DARBUOTOJŲ KONFERENCIJA

JAV LB Kultūros Taryba ruošia apygardų-apylinkių kultūros darbuotojų pirmąją konferenciją, 1980 m. lapkričio 22-23 dienomis Clevelande, Lietuvių Namuose, 877 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119.

Konferencijos tikslas: pasidalinti patirtimi iš kultūrinės veiklos apygardose bei apylinkėse. Išklausyti sugestijų tai veiklai organizuoti, pajavairinti bei pagyventi, sutinkamoms kliūtims šalinti.

Konferencijos programa bus vėliau skelbiama. Informacijų dėl konferencijos kreiptis į Kultūros Tarybos pirmininkę I. Bublienę tel. 216-481-8854 arba vicepirmininką V. Mariūną telef. 216-481-4534.

SOCIALINĖS GEROVĖS SAVAITGALIS CLEVELANDE

JAV LB-nės KV Socialinių reikalų k-ja š. m. lapkričio 1 ir 2 dienomis ruošia Socialinės Gerovės Dienas Clevelande.

Simpoziumo būdu bus išaiškinta socialinių reikalų veikla, užsibrėžti uždaviniai, galimybės Federalinės valdžios paramai gauti privatiems asmenims bei organizuotai Lietuvių Sodyboms statyti ir kt.

Simpoziume kalbės k-jos nariai:

Dr. Vytautas Bieliauskas, klinikinės psichologijos profesorius Xavier Universitete Cincinnati.

Dr. Regina Kulienė, sociologijos profesorė, Illinois universitete.

Galina Sužiedėlienė, M.S. WHCA mini-konferencijos koordinatorė Katalikų Universitete Washington.

Jonas Šoliūnas, socialogas ir socialinės gerovės populiarintojas spaudoje bei socialinio draudimo specialistas iš Chicagos ir clevelandiečiai adv. A. Širvaitis ir inž. V. Vinclovas.

Simpoziumo išvakarėse įvyks dail. Ringailės Zotovienės meno darbų parodos atidarymas. Dail. Zotovienė yra surengusi eilę vieno asmens parodų JAV-se ir Kanadoje. Šalia to grupinėse meno parodose keturis kart laimėjo premijas. Po parodos atidarymo įvyks muziko Ryto Babicko Vyrų Okteto su soliste Irena Grigaliūnaite, koncertas - balius. Oktetas yra plačiai žinomas savo populiariais ir mėgiaimais koncertais daugelyje lietuvių kolonijų ir šįmet švenčia savo 21 metų sukaktį.

LB-nės KV Socialinė k-ja, giliai vertindama meną, dainą ir muziką, yra išskirtinai pagerbta, turėdama retą progą būti virš minėtų renginių globėja.

Lietuvių visuomenė nuoširdžiai kviečiama dalyvauti visuose Socialinės Gerovės Savaitgalio renginiuose.

JAV LB-nės KV Socialinė K-ja

Skaitykit ir platinkit
D I R V Ų

P A D Ė K A

Dėkoju mano dukteriai Liudai ir sūnui Emanueliui su šeimomis už surengimą mano 70-ties metų amžiaus sukakties minėjimo šventės š. m. liepos 12 d. Lietuvių Namuose, Clevelande.

Nuoširdžiai dėkoju visiems pagerbusiems mane savo atsilankymu, apdovanojusiems taip vertingomis dovanomis ir įvertinusiems mane prasmingais sveikinimais.

Ona Jarašūnienė

Visi maloniai kviečiami dalyvauti

DIRVOS 65 METŲ SUKAKTUVINIAME BALIUJE

1980 m. rugsėjo 27 d. 7 val. vak. Lietuvių Namų salėje, Clevelande.

MENINĖJE PROGRAMOJE VISŲ MĖGIAMA DAINININKĖ

Vanda Stankienė

Šilta vakarienė, gėrimai. Šokiams gros Ažuolo Stelmoko orkestras iš Chicagos.

Vietas prašome rezervuoti pas: K. Karalį tel. 229-2419, Gr. Plečkaitienę — 531-3474,

D. Ramonienę — 481-6562 ar Dirvoje — 431-6344.

Kaina asmeniui \$ 17.50

PRAŠO JAV PREZIDENTO UŽTARTI PABALTIEČIUS

Ohio, Helsinki Accords Council įteikė š. m. rugsėjo 16 d. prez. Carteriui laišką, prašant neužmiršti Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Laiške primenamas nuo 1940 m. rusų vykdomas genocidas Baltijos valstybėse, ir dabartinis Lietuvos, Latvijos ir Estijos užmiršimas ir "nubraukimas" iš žemėlapių. Prezidentas prašomas padaryti viešą pareiškimą apie Lietuvą, Latviją ir Estiją, tuo patraukiant dėmesį jų nelegalią okupaciją. Prasidedant Helsinkio sutarčių peržiūrėjimo konferencijai Madride, toks pareiškimas yra labai aktualus ir labai reikalingas.

O.H.A.C. laiške padėkota už JAV nepripažinimą Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo į Sov. Sąjungą.

Be to, įteikta dokumentacija, ir paprašyta padaryti viešą pareiškimą pagelbėjimui Marijai Jurgutienei su dukterim Daina atvažiuoti pas vyrą ir tėvą Chicagoje.

Taip pat pridėtos pavadės dr. Antano Pranskevičiaus, geologo, kuriam yra grasinama "ligonine" už norėjimą emigruoti, ir Petro Paulaičio, septyniadesimt penkių metų sąžinės kalinio Mordovijoje, kalnamo jau trisdešimt trečiuosius metus!

Prezidentui priminta padėtis ir persekiojimai lietuvių, latvių ir estų, pasira-

šusių 1979 m. rugpjūčio 23 d. atsišaukimą prašanti laisvės ir pasmerkimo Hitlerio-Stalino pakto. Iš jų, ypač viešo pareiškimo reikalingas yra dr. Algis Statkevičius, kalinamas Lukiškių kalėjime. KGB pulkininkas (lt. col.) Vytautas Kažys pažadėjo, kad dr. Statkevičius bus padarytas normaliu! (gk)

• Nijolė ir Donatas Balčiūnai praeitą savaitę savo bičiulių ir giminių tarpe atšventė 25 metų vedybinio gyvenimo sukaktį.

PR. GAILIAUS DAILĖS PARODA

Clevelando Skautijos Akademikai skautai ruošia Prano Gailiaus meno parodą Dievo Motinos parapijos salėje spalio 18-19 dienomis.

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

BY OWNER

Home for sale on Neff Rd., 3 bedrooms, 2½ baths, family room, living room and 2 car heated garage. Large kitchen, fully equipped, enclosed patio. Call: 248-8615 or 531-5773.

SKAUTINIŲ IR VYR. SKAUCIŲ ŽIDINIEČIŲ SUVAŽIAVIMAS "DIENOS DOVANOS"

Suvažiavimo data: 1980 m. rugsėjo mėn. 28-29 dienomis. Vieta: Jesuit Retreat House, Cleveland, Ohio.

Suvažiavimo dienotvarkė

Penktadienis — 7:30 Registracija.

Šeštadienis:
8:00 Pusryčiai,
9:00 Registracija,
10:00 Suvažiavimo atidarymas,

10:30 Paskaita "Įvairios apraiškos šių dienų Bažnyčioje". Skaito kun. v. s. J. Valšys,

12:00 Pietūs,
1:00 Parodos atidarymas ir apžiūrėjimas,
1:45 Paskaita "Ryšys tarp generacijų". Skaito dr. E. Valšienė.

15-kos min. pertrauka.
4:00 Paskaita "1980 metų moteris gyvenimo kryžkelėje". Skaito dr. A. Grinienė.

6:00 Vakarienė.
8:00 Literatūros vakaras. Programoje aktorė N. Martinalytė skaitys ištraukas iš V. Krėvės - Micevičiaus kūrinių ir atliks poezijos pynę "Gėlės, mellė ir laikas".
10:00 Vakaronė — lauželis.

Sekmadienis:
8:00 Pusryčiai.
9:00 Pamaldos.
10:00 Paskaita "Mes ir lietuvių kalba šiandien". Skaito v. s. D. Eidukienė.
11:30 Gilvėlio mokyklos pristatymas — s. L. Rugienienė.
12:30 Suvažiavimo uždarymas.

1:30 Pietūs.
2:30—3:00 Važiuojam namo — iki sekančio suvažiavimo!

WANTED
REGISTERED NURSES
All services and rotating shift. Good starting salary & fringe benefits. Must be eligible and licensed for State of Texas.
Apply call or write to:
DR. JESSE BROOKS
BROOKS HOSPITAL INC.
P. O. Box 272
Atlanta, Texas 75551
214-796-2873 or 214-796-2244
(32-38)

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 St., Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokščių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telef. 531-6720.

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKĖS Į

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo.

MARTINS ir KUNARS KAULINS

Lakewood, Ohio

DIRVA

PASITARIMO REZULTATAI TARP ALT IR JAV LB

Amerikos Lietuvių Tarybos ir JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybų atstovų pasitarime, kuris įvyko 1980 m. rugsėjo mėn. 13 d., Detroite, dalyvaujant ALTo atstovams pirm. dr.

Kaziui Šidlauskui, dr. Vladiui Šimaičiui ir Grožvydui Lazauskui ir JAV LB Krašto Valdybos atstovams pirmininkui Vytautui Kutkui Algimantui Gečiui ir Aušrai Zerr, priėmė sekančius nutarimo projektus, kurie įsigalios pilnai abiem valdybom patvirtinus:

1. Tarp Amerikos Lietu-

vių Tarybos ir JAV LB Krašto valdybų ryšius palaiko jų pirmininkai, kurie sutaria bent kartą metuose susaukti tų institucijų atstovų pasitarimą darbų suderinimui.

2. Pasitarime buvo svarstyta aukų rinkimo klausimas Vasario 16 minėjimuose. Susitarimo neprieita, tačiau ateityje bus ieškoma būdų šiam reikalui patobulinti.

3. Mūsų visuomenės diferencija ir nusistatymų įvairumas yra natūralus ir teigiamas reiškinys. Dėl to tolerancijos puoselėjimas mūsų organizacijų, spaudos ir pavienių asmenų tarpe yra būtinas. ALTas ir JAV LBnė savo santykius grįs abipusiu respectu ir tolerantišku vienas kito darbų įvertinimu.

4. Pasitarimo dalyviai principe sutinka, kad po vieną atstovą iš ALTo ir JAV LB Krašto valdybų būtų skiriama į Jungtinį Baltų Komitetą. Šį nutarimą išsiaiškina ir vykdo ALTo ir JAV Krašto valdybų pirmininkai.

LIETUVIAI PATARĖJAI

Kandidatas į senatorius iš Connecticut, Christopher Dodd, išsiuntinėjo spaudai pranešimą, kad jam padėti sekti ir suprasti rytų Europos padėtį susidarė trys patariemieji komitetai. Šie ukrainiečių, lietuvių ir vengrų komitetai taip pat bus ryšinininkai su šių tautybių amerikiečiais ir jam perduos jų pageidavimus ir nuomones.

Lietuvių patariamajam komitetui vadovauja dr. Mykolas Pakštys iš Niantic ir dr. Elona Vaišnienė iš North Haven, nariai: Regina Stankaitytė iš Wethersfield, Faustas Rajekas iš Waterford, Gintas Žemaitaitis iš Norwalk ir Jūratė Vaitkutė iš Waterbury.

Spaudai pateikta informacija teigia, kad Christopher Dodd, kuris šešis metus atstovavo Connecticut antrąjį distriktą Kongrese, yra ir anksčiau palaikęs su šių tautybių žmonėmis, yra dirbęs dėl žmogaus teisių, bei padėjęs pavieniems asmenims, kurie stengėsi atvykti į Ameriką.

Sužinojęs, kad į patariamąjį komitetą Amerikos delegacijai į Madrido konferenciją pateko ir lietuviai, Dodd telefoniniam pašnekesy išreiškė pasitenkinimą tokiu paskyrimu: "Rimono Česonio susipažinimas su situacija Lietuvoje ir jo lietuvių kalbos mokėjimas padės Amerikos delegacijai savo supratimą apie įvykius Lietuvoje, kurie įeina į Helsinkio susitarimų sferą pagrįsti pirminiais šaltiniais ir betarpiškai pasinaudoti šviežiausia informacija iš Lietuvos. Tiksliai informacija yra neįkainojamos vertės (princeless) turint reikalo su Sovietų Sąjunga."

(emv)

ALT SUVAŽIAVIMAS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS 40-tojo suvažiavimo, 1980 m. spalio mėn. 18 d., šeštadienį, Lietuvių Tautiniuose namuose, 6422 South Kedzie Avenue, Chicago, Illinois, darbotvarkė:

1. Suvažiavimo atidarymas ir invokacija.
2. Prezidiumo, sekretariato ir komisijų sudarymas.
3. Sveikinimai. (Iš okupuotos Lietuvos pabėgėlio Vlado Šakalio žodis).
4. Tarybos narių patikrinimas.
5. Skyrių bei organizacijų atstovų pristatymas.
6. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos pranešimai.
7. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos komisijų pranešimai.
8. Amerikos Lietuvių Tarybos atstovo Washingtono pranešimas.
9. Amerikos Lietuvių Tarybos išdo globėjų pranešimas.
10. Suvažiavimo dalyvių pasisakymai dėl pranešimų.
11. Pranešimų tvirtinimas.
12. Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių atstovų pranešimai ir pasiūlymai.
13. Amerikos Lietuvių Tarybos statuto patikslinimas bei papildymas.
14. Amerikos Lietuvių Tarybos ir valdybos sudarymas.
15. Rezoliucijų priėmimas.
16. Klausimai ir sumanymai.
17. Suvažiavimo uždarymas. Lietuvos himnas.

Registracijos pradžia 8:30 val. ryto. Suvažiavimo pradžia 9 val. ryto. Bendri pietūs 1-2 val. p. p.

Suvažiavimo vakare įvyks ilgamečio Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjo ir gen. sekr. kun. Adolfo Stašio pagerbimas-banketas Lietuvių Tautiniuose Namuose, 7:30 val.

Suvažiavimo išvakarėse, penktadienį, spalio 17 d., 7:30 v. v. Amerikos Lietuvių Tarybos būstinėje, suvažiavimo atstovų ir svečių susipažinimas.

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES ALL SHIFTS

To work & live in a small congenial hospital & community. Are you tired of those terrible winters. Why not consider the Semi Sun Belt. The Anadarko Municipal Hospital is seeking several qualified Registered Nurses for immediate employment. Salary negotiable, liberal fringes, retirement plan. If you are interested.

APPLY CALL OR WRITES TO:
ADMINISTRATOR
ANADARKO
MUNICIPAL HOSPITAL
HIGHWAY 62 EAST
ANADARKO, OK. 73005
(29-36)

MACHINIST-WELDER- MECHANIC

Needed person familiar with hydraulic shop procedures in repair & fabrication. The salary will be determined by experience. We offer an excellent career opportunity with outstanding fringe benefits and growth possibilities. You will be expected to take product and application training as it is available.

SEND HAND WRITTEN RESUME TO:
NIX SUPPLY
AN AMFAC COMPANY
P. O. BOX 94936
OAKLAHOMA CITY, OKLA. 73143
EOE M/F
(33-39)

ENGINEERS

CHIEF DIE CAST ENGINEER

EXPERIENCED IN ALL PHASES OF DIE CASTING. CONTACT R. K. GIBBS

GIBBS DIE CASTING ALUMINUM CORP.

502-827-1801

Henderson, KY. 42420

Equal Opportunity Employer M/F
(36-40)

OPPORTUNITY FOR PHYSICIANS AND REGISTERED NURSES

New 34 bed acute care hospital on the campus of The University of the South is looking for the right persons to fill registered nursing and physicians positions on all shifts. Located in the scenic Tennessee Mountains the facility has a growing medical staff. It offers the chance to develop your own ideas and put them into action; financially attractive; housing arrangement, and the chance to enjoy many campus activities.

CALL OR SEND RESUME TO:
ADMINISTRATOR OR DIRECTOR OF NURSING
EMERALD-HODGSON HOSPITAL
University Ave., Sewanee, Tn. 37375.

Phone: 615-598-5691.

(33-38)

PHYSICAL THERAPIST

Position for new or experienced therapist. Must be registered or eligible for Michigan Licensure. Modern 244-bed acute general hospital located on the near southwest side of Detroit. Well equipped department. Excellent benefits. Salary commensurate with experience.

Contact: Personnel Department

SOUTHWEST DETROIT HOSPITAL

2401 20th Street

Detroit, Michigan 48216

Phone: 313-961-7777

(37-43)

Brangiam krikštasūnui

SAULIUI ZAUNIUI

staiga mirus, nuoširdžiausią mano užuojautą
jo motinai VINCEI JONUŠKAITEI-ZAUNIENEI ir visiems artimiesiems reiškia ir drauge liūdi

Jadvyga Tūbelienė

A. A.

DR. JURGIUI BALČIŪNUI

mirus, jo žmonai BRONEI, dukterims ir sūnums, seseriai ir broliams prel. VYTAUTUI ir PETRUI su šeima reiškiau gilią užuojautą

Juozas Augustinavičius

Mūsų mieliems JUSTINAI PETKEVIČIENEI, JONUI GUDENUI su šeima ir visiems artimiesiems, mirus mylimai sesutei ir tetai Lietuvoje

A. A.

ANTANINAI RIMKUVIENEI,

reiškiame gilią užuojautą ir dalinamės jų skausmu

Izabelė Jonaitienė
Mega Barniškaitė
Rimutė ir Donatas
Nasvyčiai su šeima

A. A.

ALEI SKLĖRIENEI

mirus, jos dukroms ALDONAI ir JŪRATEI su šeimomis nuoširdžią užuojautą reiškiamo

Jadvyga ir Edmundas
Čapai